ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ **ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΕΡΗΜΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ . . . — *Κ. Σ. Κοκόλη.* (μετάφρασις)
ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΞ ΑΓ. ΟΡΟΥΣ — *Δ. Λ. Ζωγράφου.*
ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΟΣ . — *Π. Χατζηδημητρίου.*
ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ . . . . . . — *Λ. Ζώη.*
ΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ . . . . . . — *Ρένας.*
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΕΝΘΗ . . . .
ΑΠΟ ΤΗ ΚΑΛΛΙΟΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙ
ΘΕΑΤΡΑ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΕΤΟΣ ΙΣΤ'. ΑΘΗΝΑΙ.—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ.—1922 ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ δρ. 2.— ΤΕΥΧΟΣ 182

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας εἰδοποιεῖ τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐμπορικοὺς οἴκους θείου ὅτι δέχεται προσφορὰς μέχρι 10,000 τόννων θείου ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους.

1) Προμήθεια εἰς τὸ Κράτος μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 10,000 τόννων θείου ἐπὶ τῇ βάσει ἐνσφραγίστων προσφορῶν κατατεθειμένων εἰς τὸ Τμῆμα Γεωργικῆς Οἰκονομίας τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας.

2) Τὸ προμηθευθησόμενον θεῖον θέλει εἶσθαι καθαρότητος 99ο καὶ λεπτότητος Μπουράφα *80ο τοὐλάχιστον προελεύσεως Ἰταλικῆς καὶ μάρκας κατὰ τὸ ἥμισυ* Florietela *καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ* double raffinè

3) Δέον νὰ εἶνε συσκευασμένον ἐντὸς σάκκων καλῆς ποιότητος βαμβακερῶν ἢ ἐκ Γούτας τῶν 5" χιλιογράμμων ἕκαστος.

4) Παράδοσις εἰς λιμένας Πειραιῶς, Πελοποννήσου, Κρήτης, Ἰονίων νήσων, Βόλου καὶ Θεσσαλονίκης συνολικῶς ἢ καὶ τμηματικῶς κατ' ἐκλογὴν τοῦ Ὑπουργείου μέχρι 1ης Ἀπριλίου 1923 μετὰ προηγουμένην ἀνάλυσιν Δημοσίου χημείου περὶ τῆς καθαρότητος καὶ λεπτότητος τοῦ εἴδους ὡς ἀνωτέρω.

5) Φορτώσεις οὐχὶ μικρότεραι τῶν 3.000 τόννων ἑκάστοτε καὶ οὐχὶ πέραν τῆς ἄνω χρονολογίας δι' ὁλόκληρον τὴν ποσότητα. Ἡ πρώτη φόρτωσις δέον νὰ ἐνεργηθῇ μέχρι τῆς 31ης Ἰανουαρίου 1923, ἡ δευτέρα μέχρι τῆς 20ῆς Φεβρουαρίου 1923 καὶ ἡ ὑπόλοιπος μέχρι τῆς 1ης Ἀπριλίου 1923, καθ' ἣν καὶ δέον νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν λιμένα τῆς ἀφίξεως.

6) Πληρωμὴ ἔναντι πιστώσεως ἀνοιχθησομένης παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐπ' ὀνόματι τοῦ τελευταίου μειοδότου καὶ χρησιμοποιηθησομένης κατὰ τὸ ἥμισυ ἔναντι φορτωτικῶν ἐν τῷ λιμένι τῆς φορτώσεως καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τὸν λιμένα ἀφίξεως ἅμα τῇ παραλαβῇ. Τὸ Δημόσιον δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ πρώτου ἡμίσεος ἐὰν ἡ πρώτη φόρτωσις δὲν συντελεσθῇ μέχρι τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1923. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς λοιπὰς φορτώσεις.

7) Ἐγγύησις 5 ο)ο ἅμα τῇ προσφορᾷ ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς προμηθευθησομένης ποσότητος εἰς φράγκα Γαλλίας, δολλάρια, λιρέττας ἢ λίρας Ἀγγλίας εἰς συνάλλαγμα ἢ ἐγγυητικὴ ἐπιστολὴ ἀνεγνωρισμένης Τραπέζης εἰς ὅμοιον νόμισμα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προσφέροντος, ἐπαφιεμένου τοῦ δικαιώματος εἰς τὸν ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας ὅπως κανονίσῃ καὶ ἄλλως τὴν ἐγγύησιν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπολύτου αὐτοῦ ἀντιλήψεως. Ἡ ἐγγύησις αὕτη καταπίπτει ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ὁλόκληρος ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ παραδοθησόμενον θεῖον δὲν ἐκπληροῖ τοὺς ἀνωτέρω ὅρους δὲν καταστῇ δὲ δυνατὴ ἡ παράδοσις τούτου ἐντὸς τῆς καθοριζομένης ὡς ἄνω προθεσμίας.

8) Ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τῶν ὅρων τῆς παρούσης κρίνεται παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κατὰ τὴν ἀνεξέλεγκτον αὐτοῦ κρίσιν, στηριζομένην εἰς γνωμοδότησιν ἐπιτροπῆς τριμελοῦς παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ διοριζομένης εὐθὺς ὡς ἀναφυῇ λόγος πρὸς τοῦτο.

9) Ὁ προμηθευτὴς ὑποχρεοῦται νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἄνευ ἀντιρρήσεως.

10) Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δημοπρασίας ὑπόκειται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

11) Αἱ ἐνσφράγιστοι προσφοραὶ δέον νὰ ἔχωσι κατατεθῇ εἰς τὸ ἰμῆμα γεωργικῆς οἰκονομίας τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας μετὰ τῶν ἐγγυήσεων ἢ ἐγγυητικῶν ἐπιστολῶν μέχρι τῆς 14 Ἰανουαρίου 1923 ἣν ὁρίζομεν ὡς τελευταίαν προθεσμίαν καὶ ὥραν 7 μ. μ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Δεκεμβρίου 1922.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας
Γ. Δ. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΔΙΑΚΗΡΥΤΤΕΙ ΟΤΙ

Ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἓν ἑκατομμύριον διακόσιαι ὀγδοήκοντα ἐννέα χιλιάδες ἑξακόσιαι τεσσαράκοντα μία ὀκάδες (1,289,641) περίπου Ἰαπωνικοῦ θείου, ἀποθηκευμένου ἐν ἀποθήκαις εὑρισκομέναις εἰς διαφόρους τοῦ νομοῦ Μεσσηνίας πόλεις, ἐνώπιον ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ συσταθησομένων καὶ εἰδικῶς ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς Καλαμῶν ἐξουσιοδοτηθείσης ὅπως δέχεται προσφορὰς δι' ὁλόκληρον ἐν τῷ νομῷ ἀνωτέρω ποσὸν τὴν 8ην Ἰανουαρίου 1923 ὑπὸ τοὺς κάτωθι ὅρους :

1) Κατωτέρα τιμὴ προσφορᾶς ὡρίσθη εἰς δραχ. 1,75 ο)ο κατ' ὀκᾶν.

2) Κατάθεσις 5 ο)ο εἰς μετρητὰ ἐπὶ τῆς προσφερομένης τιμῆς.

3) Παραλαβὴ ἐντὸς 15 ἡμερῶν μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς κατακυρώσεως τῆς δημοπρασίας ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν ἐπὶ ἀμέσῳ καταβολῇ τοῦ τιμήματος.

4) Τὸ Δημόσιον οὐδεμίαν ἀναλαμβάνει εὐθύνην διὰ τὴν ποιότητα καὶ κατάστασιν τοῦ ἐκποιουμένου θείου καὶ τῶν σάκκων.

5) Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δημοπρασίας ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας.

Τὸ ὑπὸ ἐκποίησιν θεῖον εἶνε περιεκτικότητος 980 ἐνσακκωμένων εἰς σάκκους τῶν 50 χιλιογράμμων καὶ περιέχει κατὰ μέσον ὅρον καὶ γενικῶς 18 ο)ο ἀλειατρίβητον θεῖον.

Πᾶσα δαπάνη, κηρύκεια δικαιώματα, συντάξεις συμβολαίου, πᾶς τυχὸν φόρος εἰς βάρος τοῦ τελευταίου πλειοδότου.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας
Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

«Περὶ προκηρύξεως διαγωνισμοῦ διὰ τὴν κατάληψιν μιᾶς θέσεως τεχνίτου καπνοκαλλιεργητοῦ».

Τὴν δεκάτην τρίτην τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1923 ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἀνωτέρας Γεωπονικῆς Σχολῆς, ἐνεργηθήσεται διαγωνισμὸς πρὸς κατάληψιν μιᾶς θέσεως τεχνίτου καπνοκαλλιεργητοῦ.

Πληροφορίαι παρέχονται εἰς τὴν παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Γεωργίας Διεύθυνσιν Γεωργίας ἢ παρὰ τῇ Ἀνωτέρᾳ Γεωπονικῇ Σχολῇ.

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου)

ΕΤΟΣ ΙΣΤ'. ΑΘΗΝΑΙ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1922 ΤΕΥΧΟΣ 182

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Διεύθυνσις:
Δεσποινίδα ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ
Ὁδὸς Μενάνδρου, 83. Ἀθήνας.
Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις:
ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ
Ἀθήνας.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν . . . Δραχ. 25.—
Διὰ τὴν Ἀμερικὴν . . . . Δολλ. 3.—
Διὰ τὰ Δημόσια Γραφεῖα Δραχ. 50.—
Δι' Ἀγγλίαν, Αἴγυπτον καὶ Κύπρον . . . . Σελλὴν. 15.—
ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ Δρ. 30.

Πᾶν χειρόγραφον δημοσιευόμενον ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφεται.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς 1ης ἑκάστου μηνός.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους Δραχ. 2.—

ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΕΡΗΜΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ

Βόγγισε τὸ γιγάντειο δέντρο κάτω ἀπὸ τὰ δυνατὰ κτυπήματα τοῦ μπαλτᾶ.

— Στάσου, στάσου !

Τὸ χέρι τοῦ ξυλοκόπου πάγωσε ὑψωμένο στὸν ἀέρα· τρομερὰ εἶχε σηκωθεῖ ὁ μπαλτᾶς καὶ τὸ ἀστραφτερὸ λεπίδι του χαμογελοῦσε κάτω ἀπὸ τὶς ἀχτῖδες τοῦ ἥλιου σὰ νὰ περιγελοῦσε τὴν ἀρρωστιάρικη κραυγὴ τοῦ λαβωμένου δέντρου. Ὁ σηκωμένος μπαλτᾶς δὲν κατέβηκε, τὸ κτύπημα ἔμεινε κρεμασμένο στὸν ἀέρα. Χλωμὸς, σὰν ἀπολιθωμένος ὁ ξυλοκόπος ἀφηγκράστηκε μὲ μάτια καρφωμένα στὸ δέντρο. Μὰ εἶνε δυνατὸ νὰ βογγίξῃ τὸ δέντρο, νὰ παρακαλῇ μὲ κλάματα· «στάσου, στάσου ! ;»

Ἡ ἀνοιγμένη στὴ ρίζα τοῦ δέντρου πληγὴ ἦταν πλατειὰ καὶ βαθειὰ κι' ἀπ' αὐτὴν ἔτρεχε στάλα-στάλα ἡ ζωτικὴ δύναμι τοῦ αἰωνόβιου γίγαντα.

Βόγγιζε κ' ἔκλαιγε τὸ δέντρο. Τὰ δάκρυά του πότε κόκκινα καὶ πότε διάφανα τὸ πλημμυροῦσαν.

Ἔχυνε ματωμένα δάκρυα τὸ δέντρο, γιατὶ ἤθελε νὰ ζήσῃ. Θαῦμα, φοβερὸ θαῦμα !

Πάει, χάθηκε τὸ γέρικο δάσος. Περίφανα, μεγαλόπρεπα δέντρα· οἱ ἀψηλὲς βαλανιδιές, τὰ κλαψιάρικα κυπαρίσσια, τὰ μυρωδᾶτα πεῦκα, ποῦ τόσα χρόνια φιλιόνταν μὲ τὰ σύννεφα καὶ μὲ τὶς ἀχτῖδες τοῦ ἥλιου, ποῦ θωροῦσαν τ' ἄστρα καὶ καταριόνταν τοὺς ἀνέμους, ὅλα αὐτὰ ἔπεσαν, τὸ ἕνα ὕστερ' ἀπ' τὸ ἄλλο, ἀλλὰ κανένα ἀπ' αὐτὰ δὲ βόγγισε ἔτσι ἀπ' τὸν πόνο, κανένα δὲν ἔχυσε τέτοια ματωμένα δάκρυα καὶ δὲν παρακάλεσε· «στάσου, στάσου» !

Ὁ ξυλοκόπος ὀπισθοδρόμησε τρομαγμένος καὶ τὰ πόδια του ἔτρεμαν βλέποντας νὰ πέφτουν ἀπὸ τὴν πληγὴ τοῦ δέντρου στάλες πότε κόκκινες σὰν αἷμα καὶ πότε διάφανες σὰ δάκρυα.

Ἦταν τὸ ὑστερνὸ δέντρο τοῦ αἰωνόβιου δάσους ὁ τελευταῖος μοῖκανὸς τοῦ περήφανου ἐκείνου γένους ποῦ βασίλευε στὶς κορφὲς τῶν βουνῶν καὶ στοὺς πανύψηλους βράχους, ἡ ὑστερνὴ ζωὴ ἐκεῖ ποῦ ἔζησαν τόσες γενεὲς, ποῦ τόσοι πεσμένοι πρὶν ἀπ' αὐτὸ γίγαντες στεκόνταν αἰῶνες παραφορτωμένοι μὲ καλὰ καὶ μὲ κακά.

Ἦταν τὸ ὑστερνὸ δέντρο καὶ δὲν ἤθελε νὰ πεθάνῃ· ἔκλαιγε, θρηνοῦσε, διαμαρτυρόταν.

Τὄπνιγαν τὰ ματωμένα δάκρυα καὶ μαζῆ του σὰ νὰ θρηνοῦσε ὅλη ἡ γενεά του τὸν ὄλεθρό της : «Στάσου, στάσου !»

Φρίκη ! Ὁ ξυλοκόπος πέταξε μὲ ὅλη του τὴ δύναμι τὸν μπαλτᾶ ψηλὰ καὶ τὸ λεπίδι του ἄστραψε στὶς ἀχτῖδες τοῦ ἥλιου. Γιὰ μιὰ στιγμὴ διέγραψε κύκλους στὸν ἀέρα, πέταξε μακρυὰ, κτύπησε μὲ λύσσα στὸ σκληρὸ στῆθος τοῦ βράχου, τρεμούλιασε καὶ βρόντησε πετώντας γύρω σπίθες καὶ στὸ τέλος ἔπεσε καὶ καρφώθηκε στὴ γῆ. Πάει, τάφησε στὴ γῆ τὸ ὅπλο τῆς κακίας, ποῦ ἔκαμνε τὸ δέντρο νὰ βογγᾶ, νὰ θρηνῇ, νὰ χύνῃ ματωμένα δάκρυα. Κ' ἔπεφταν οἱ στάλες πότε κόκκινες σὰν αἷμα καὶ πότε διάφανες σὰ δάκρυα παρθένας.

Ἔφυγε τρεχᾶτος ὁ ξυλοκόπος, χωρὶς νὰ στρέψῃ πίσω του, κατατρομαγμένος καὶ μὲ πονεμένη ψυχὴ, ἔτρεχε γιὰ νὰ διηγηθῇ στὸν κόσμο τὸ φρικτὸ θαῦμα, ἐνῶ τὸ λαβωμένο δέντρο ἐξακολουθοῦσε κατόπι του νὰ θρηνῇ καὶ νὰ στενάζῃ, καὶ μὲ γυμνωμένη στὸν ἥλιο τὴ βαθειὰ πληγή του νὰ κλαίγῃ γιὰ τὴ μεγάλη συμφορὰ τοῦ κομμένου δάσους.

Πέρασαν αἰῶνες...

Ἐκεῖ ποῦ οἱ ἀχαλίνωτοι ἄνεμοι φυσομανοῦν κι' οἱ βράχοι στενάζουν μὲ τὶς τρικυμίες στὴν ψηλὴ κορφὴ τοῦ περήφανου γκρεμνοῦ, ὅπου τὰ ουρασμένα σύννεφα, καταδιωχμένες θυγατέρες τοῦ οὐρανοῦ, σταματοῦν μιὰ στιγμὴ γιὰ νὰ καταραστοῦν τοὺς ἀνέμους, ἐκεῖ, ὅπου τὸ τραγοῦδι τῆς φύσεως εἶνε ἕνας ἀτέ-

λειωτος θρῆνος, ὅπου οἱ ἐπικλήσεις του γιὰ τὰ βάσανα χάνονται στὸ ἀπέραντο βάθος χωρὶς καμμιὰ ἀντιφώνησι, στέκεται κατάμονο τὸ πένθιμο δέντρο. Ἔκανε τὸ βράχο στυλοβάτη καὶ πότε σὰ νὰ ὁρμᾷ στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ ψιθυρίσῃ στ' ἄστρα τὰ μυστικὰ τῆς ζωῆς, ζητεῖ τὴ μεγάλη λύσι τοῦ αἰνίγματος τῆς ὑπάρξεως, πότε μὲ φοβερὴ μεγαλοπρέπεια γέρου γίγαντα ὑπομένει μὲ σιωπὴ τὸν ἀτέλειωτο πόνο, κατάμονο ὑπομένει τὶς ὀδύνες τῶν αἰώνων.

Καὶ μέσα στὴ μοναξιά του, εἶνε δυνατὸ, ὡραῖο καὶ ἀκίνητο τὸ ὑστερνὸ αὐτὸ παραβλάστημα τοῦ κάποτε μεγαλύτατου δάσους, ὁ ὑστερνὸς μοϊκανὸς κατεστραμμένης φυλῆς.

Περνοῦν τὰ χρόνια ἀτέλειωτα, τὸ ἕνα κατόπι τοῦ ἄλλου, βουτηγμένα στὸ αἷμα καὶ στὰ κακουργήματα. Στοὺς πρόποδας τοῦ ἀψηλοῦ βουνοῦ σέρνεται ἀρρωστιάρικη ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ, ποῦ δὲ βρίσκει ὄνομα στ' ἀτέλειωτα βάσανά της. Τὸ δέντρο ὅμως ἐκεῖ πάντα ψηλὰ στὸ βράχο, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀνεμοζάλης μὲ τὶς μαῦρες σκέψεις του καὶ τὶς ἐλπίδες, τὶς παλὴες ἀναμνήσεις καὶ τὴν πίστι του, φοβᾶται γιὰ κάτι σκοτεινὸ, ποῦ βασιλεύει ἀπὸ πάνω του ἀκόμα, τρέμει καὶ ἀνατριχιάζει καὶ ὅμως πάντα ζῆ.

Κατάμονο στέκεται στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ, σὰν αἰώνιος φύλακας, ποῦ φυλάγει τὸν κόσμο, παρακολουθεῖ ἀπὸ ἀνέφικτο ὕψος τὴ ζωὴ ποῦ σέρνεται κάτω, χύνει δάκρυα στὶς χαρὲς τοῦ κόσμου καὶ μὲ τὶς θύελλες μαζῆ ξεσπᾷ σὲ δυνατὸ καὶ τρελλὸ γέλιο, ὅταν ἐκεῖ κάτω οἱ ἄνθρωποι ἀναστενάζουν ἀπὸ τὸ βάρος τῆς μαύρης μοίρας των.

Ἀπὸ κάτω του κλαίγει κι' ὁ γκρεμνὸς κουρασμένος ἀπὸ τοὺς ἀνέμους καὶ τὶς θύελλες, χύνει κι' αὐτὸς διάφανα δάκρυα. Σφιγμένος μ' ἕνα ἀτέλειωτο φιλὶ στὴ γρηᾶ μητέρα του, τρέμει ἀπάνω ἀπ' τὸν ἄπατο τάφο του καὶ κυττάζει ψηλὰ τὸ κατάμονο δέντρο γιὰ νὰ ρωτήσῃ τὸν παληὸ φίλο ἂν δὲν τὸ κούρασαν οἱ ἀνεμοστρόβιλοι ποῦ ἀδιάκοπα ἐκεῖ ἀπάνω τὸ δέρνουν. Εἶνε πάντα ἐλαφρότερος ὁ θάνατος ὅταν πεθαίνῃ κανεὶς μὲ φίλο, γιὰ τοῦτο καὶ ὁ γκρεμνὸς ζητεῖ φίλο νὰ πεθάνουν μαζῆ. Τὸ δέντρο μεγαλόπρεπα κουνεῖ τὴν κορφή του· ὄχι, δὲν κουράστηκε νὰ φέρνῃ τόσες μέλλουσες γενεὲς καὶ ἀκατάβλητη πίστι... Δυνατὰ, βαθειὰ χωσμένο στὴ γῆ, κυττάζει τὶς σκορπισμένες γύρω του ρίζες τῶν γέρικων δέντρων, ποῦ κάθε ἄνοιξι δίνουν ἀδιάκοπα νέους βλαστοὺς καὶ κλωνάρια, τρυφερὰ, πράσινα ποῦ δίνουν ἐλπίδες καὶ χαμογελοῦν τοῦ γέρου παπποῦ των.

Καὶ τὸ κατάμονο δέντρο προσμένει. Μονάχα αὐτὸ ὑπομένει τοὺς καϋμοὺς τῶν αἰώνων, αὐτὸ μονάχα βασανίζεται μὲ τοὺς αἰώνιους τοκετοὺς, καὶ τὰ κλωνάρια ὁλοένα αὐξάνουν. Εἶνε τὸ νέο δάσος ποῦ φυτρώνει στὸν κόσμο.

Κάτω ἐκεῖ, στὴν ἄβυσσο μουγκρίζει ἀφρισμένη ἡ ρεμματιὰ, χύνει δάκρυα, κτυπιέται μάταια στοὺς βράχους μὲ φοβερὴ δύναμι καὶ μὲ κύματα ποῦ κυνηγοῦν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, φέρνεται μακρυὰ, γιὰ νὰ διηγηθῇ στὴ θάλασσα τ' ἀναρίθμητα βάσανα καὶ τὴ βαθειὰ βαρυθυμιὰ ἐκείνων ποῦ πεθαίνουν χωρὶς νὰ δοκιμάσουν τὴ ζωὴ, εἴτε ἐκείνων ποῦ ζοῦν κυνηγώντας τὸ θάνατο.

Καὶ τὸ δέντρο ἐκεῖ ψηλὰ, κυττάζει τοὺς βλαστοὺς καὶ περιμένει μὲ πίστι· μονάχα αὐτὸ ὑπομένει τὰ βάσανα τῶν αἰώνων, αὐτὸ μονάχα βασανίζεται μὲ τοὺς πόνους τῆς γέννας τῆς φυλῆς του. Μαζῆ μὲ τοὺς ἐπαναστατημένους ἀνέμους, τ' ἀδέλφια του, κλαίγει καὶ θρηνεῖ γιὰ τὸν κόσμο, μ' αὐτοὺς μαζῆ λέει τραγούδια τρελλὰ στοὺς νυσταγμένους βράχους.

Ἀπάνω ἀπὸ τὴν κορφή του, σὰν ἀγκαλιασμένα χορεύουν τὰ σύννεφα καὶ οἱ ἀστραπὲς τὸ φιλοῦν μὲ πύρινα φιλιὰ καὶ κατασιρέφουν τοὺς βράχους ἀπὸ κάτω του. Κοπάδια, ἀναρίθμητες γενεὲς ρωμαλέων ἀετῶν πετοῦν ἀπὸ πάνω του καὶ πεθαίνουν καὶ τ' ἄστρα σύννεφα σὰ σάβανο τὰ σκεπάζουν, ἐνῶ τὸ δέντρο πάντα ἐκεῖ μοναχικὸ ὑπομένει τὰ βάσανα τῶν αἰώνων, κατάμονο βασανίζεται μὲ τοὺς πόνους τῆς γέννας τῆς φυλῆς του, δίνει καὶ τρέφει ἀδιάκοπα νέους βλαστούς.

Προσμένει κ' ἐλπίζει τὸ δέντρο πῶς τὸ δάσος θὰ μεγαλώσῃ, θὰ ξαναγίνῃ ἀπὸ τὴν τέφρα καὶ ἀπὸ τοὺς τάφους θὰ ξαναξυπνήσῃ ἡ ζωὴ, οἱ ἔρημοι βράχοι κι' οἱ γυμνὲς πλαγιὲς τῶν βουνῶν θὰ ξαναστολισθοῦν μεγαλόπρεπα.

Καὶ ὅταν ὁ ἀνεμοστρόβιλος ἀγριωμένος φυσᾷ μὲ καταστρεπτικὴ δύναμι γιὰ νὰ ἐξολοθρέψῃ τοὺς τρυφεροὺς βλαστοὺς, εἴτε ὅταν ὁ βοσκὸς ἔρχεται μὲ τὸ κοπάδι του καὶ πατεῖ τὸ δασάκι— τὴν ἐλπίδα τοῦ δέντρου— ὅταν ἀργὰ τὴ νύκτα οἱ λύκοι μὲ οὐρλιάσματα ἁρπάζουν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὴ λεία καὶ στὴν αἱματηρὴ πάλη τσαλαπατοῦν καὶ κατασιρέφουν τοὺς τρυφεροὺς βλαστοὺς,— τὸ ἐρημικὸ δέντρο κουνιέται ξαφνικὰ μὲ δύναμι, ἀναστενάζει ἀρρωστιάρικα καὶ ξανακούεται στὰ ὕψη ὁ θλιβερὸς στεναγμός· «στάσου, στάσου !»

Τότε ἡ παλὴα πληγὴ ξανανοίγει σ' ὅλα τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος της, τὸ δέντρο ἀρχίζει πάλι νὰ θρηνῇ, οἱ στάλες χύνονται πότε κόκκινες σὰν αἷμα ποῦ πέφτει ἀπ' τὴν καρδιὰ καὶ πότε διάφανες σὰ δάκρυα θλιμμένης παρθένας. Τὸ ἐρημικὸ δέντρο τρέμει γιὰ τὶς ζωὲς ποῦ πεθαίνουν, γι' αὐτὲς πλημμυρεῖ ἀπὸ αἷμα καὶ δάκρυα.

Ἀπ' τοὺς τρομερούς του στεναγμοὺς τὸ σκοτάδι ἀνατριχιάζει, τὰ βουνὰ τρέμουν, τὰ θηρία τρομαγμένα χώνουν τὶς οὐρὲς κάτω ἀπ' τὰ σκέλη καὶ μὲ κεφάλια χαμηλωμένα τρέχουν νὰ κρυβοῦν· ὁ βοσκὸς μὲ φρίκη σταυροκοπιέται, σκεπάζει τὸ κεφάλι μὲ τὴν παληὰ καπότα του καὶ τρέχει πρὸς τὰ κάτω, ἐνῶ οἱ τρυφεροὶ βλαστοὶ ὑψώνονται καὶ χαμογελοῦν τοῦ γέρου παπποῦ των.

Καὶ τὸ δέντρο προσμένει, τὸ δέντρο ἐλπίζει. Ἐκεῖ κάτω, ὁ κόσμος πάσχει, κλαίγει καὶ ζῆ.

Κάθε Σάββατο, σκαρφαλώνοντας στοὺς βράχους, ἀνεβαίνουν δυστυχισμένοι, κακομοίρηδες ἄνθρωποι καὶ φέρουν μαζῆ τους στὸ δέντρο ὅλο τὸ βάρος τῶν βασάνων τους. Ὅποιος ἔχει ἄρρωστο ἢ πονεμένη καρδιὰ, ὅποιος εἶνε ἀπὸ ἀγάπη λαβωμένος ἢ διψασμένος ζητᾷ τὴν ἐλπίδα, ὅποιου κατατρώγουν ἀτέλειωτες συμφορὲς, ὅλοι οἱ δυστυχισμένοι, οἱ ταλαιπωρημένοι, ὅλοι ἐκεῖ πυῦ περιφέρονται στὸ σκοτάδι, ποῦ ἡ ψυχή τους σιγοκλαίγει καὶ ζητοῦν ἐλπίδα, σὰν τὸ ἄρρωστο παιδὶ ποῦ ζητᾶ τὴ μάννα του· ὅλοι οἱ ἀπόκληροι τῆς ζωῆς, ὅλοι οἱ πρόγονοι τῆς εὐτυχίας σπαράζουν τοὺς βράχους, γλύφουν τὸ χῶμα, μὲ δάκρυα στὰ μάτια καὶ φλόγα στὴν καρδιὰ, πηγαίνουν στὸ ἐρημικὸ δέντρο καὶ ζητοῦν ναῦρουν σ' αὐτὸ γιατρειὰ στὰ βάσανά τους. (1)

Δένουν μὲ τρεμουλιαστὰ χέρια στὰ κλαδιὰ τοῦ θαυματουργοῦ δέντρου κουρέλια ἀπὸ τὰ φορέματά τους καὶ μαζῆ μ' αὐτὰ σὰν ἕνα μέρος τῆς καταβασανισμένης καὶ ἀποκαμωμένης ψυχῆς τους. Γονατιστοὶ ποτίζουν μὲ πικρὰ δάκρυα τὶς ρίζες τοῦ δέντρου, ποῦ κι' αὐτὸ χύνει ματωμένα δάκρυα μαζῆ τους καὶ δίνει στὶς πικραμένες, κομματιασμένες καρδιὲς μικρὴ πίστι, λίγη ἐλπίδα γιὰ ζωή.

Καὶ κατεβαίνουν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὶς ἱερὲς κορφὲς παρηγορημένοι, πηγαίνουν νὰ ξανασηκώσουν τὸ βαρὺ φορτίο τῆς ζωῆς, ὑπάκοοι στὴ μοῖρα. Κι' ἡ μαύρη ζωή τους φωτίζεται, ἡ κακομοιριασμένη τους ὕπαρξι παύει νὰ φαίνεται παράλογη γιατὶ ἡ πίστι σ' ἕνα καλύτερο μέλλον τοὺς σώζει. Τὸ ἐρημικὸ δέντρο μένει ἐκεῖ ψηλὰ· αὐτὸ μονάχα ὑπομένει τὰ βάσανα τῶν ἀποκλήρων, αὐτὸ μονάχα σπαράζεται ἀπὸ τοὺς καϋμοὺς τῆς αἰώνιας γέννας, ἐνῶ γύρω του τὸ νέο δάσος ὁλοένα ὑψώνεται, ὑψώνεται...

(Β. Ἀγαρονιὰν)

Μετάφρ. Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

(1) Ἔθιμα τῶν Ἀρμενίων εἶνε νὰ πηγαίνουν γιὰ νὰ προσκυνήσουν σὲ παληὰ ἐρημοκλήσια ἢ ἀρχαῖα μοναστήρια, σὲ ἄλση ἢ δέντρα ποῦ τὰ θεωροῦν ἱερὰ γιατὶ συνδέονται μὲ κάποια παράδοσι. Σχίζουν κουρέλια ἀπ' τὰ φορέματά τους καὶ τὰ δένουν στὰ δέντρα γιὰ ναῦρουν γιατρειὰ ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ τοῦτο φαίνεται, ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ ἄναμμα κεριοῦ στὴν ἐκκλησία.

ΣΑΝ ΤΙΣ ΒΑΡΚΟΥΛΕΣ

Στὸν Τίμο Μαλάνο

Σὰν τίς βαρκοῦλες τίς μικρὲς ποὺ τρυφερὰ λικνίζουν
τὰ μαλακὰ τὰ κύματα κοντὰ στ' ἀκροθαλάσσι
μὲ τὰ λευκὰ πανάκια τους, κι' ἀρχίζουν νὰ κοιμίζουν
σὰν κύκνους κάτασπρους πολλοὺς, σὰν θάχῃ πιὰ [βραδυάσει

παρακαλῶ σας ἄνεμοι βαρύπνοοι κι' ἀγέρια,
λικνίστε την ἀθόρυβα, λικνίστε τὴ ψυχή μου,
πάρτε την πέρα στὸ γλαυκό, σηκώστε την στ' ἀ-
στέρια

μακρυὰ ἀπ' τὴ μαύρη τὴ ζωὴ καὶ πέρα ἀπ' τὸ [νησί μου.

Ὡσὰν τὸ γλάρο τὸ λευκὸ ποὺ ἀξένοιαστος πετάει
πάνω ἀπὸ τἄγρια κύματα πρὸς τὴ φωλιά του πέρα
πάρτε την ἔτσι τὴ λευκὴ ψυχή μου γιὰ νὰ πάῃ
μακρυὰ στὸν αἴθριο οὐρανό, στὸν γαλανὸν αἰθέρα...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΨΕΜΠΕΛΗΣ

(Ἐλεύθερη Μετάφρασι ἀπ' τὸ Ἑβραϊκό).

ΙΟΥΔΙΟΣ ΣΥΝΓΟΥΔΙΕΡΟΣ

"ΑΣΦΟΔΕΛΟΙ,,

I

Στῆς γνώσης τὸν ἡλιόλαμπρο ποῦ χτίζουν Παρθενῶνα,
Κι' εἶν' τὰ παιδιὰ τοῦ Ἀπόλλωνα τεχνίτες πλαστουργοί,
Ποῦ μὲ μιὰ σμίλη ὑπέρθεη τὰ μάρμαρα λαξεύουν,
—Στῆς γνώσης τὸν ἱερὸ Ναό, ποιὰ κατοικεῖ ψυχή ;

II

Ὅλο ψηλά, κι' ὅλο ψηλὰ ψυχή μου ἀνέβα, ἀνέβα,
Τὴ γλῶσσα μάθε τὴ γλυκειὰ τῶν ἄφθαστων αἰθέρων
Καὶ γύρω σου σκορπίζοντας φιλιὰ τρισαγιασμένα
Τἄπειρο κλεῖσε μέσα σου, μιὰ στάλα ἐσὺ τοῦ Ἀπείρου !

Ἀπ' τὰ Ἑβραϊκὰ τραγούδια «ΤΑΛΜΟΥΔ»

"ΙΛΑΝ,,

Τρισφουντωμένο μου δεντρὶ σᾶν τὶ νὰ σοῦ εὐκηθῶ ;
— Νᾶναι ὁ καρπός σου ὁλόγλυκος ;
Κι' εἶναι ὁ καρπός σου πιὸ γλυκὸς κι' ἀπ' τοῦ Καρμὲλ [τὸ μέλι.

— Νᾶχεις τ' ἀπόσκιο δροσερό ;
Κι' εἶναι τ' ἀπόσκιο ἀπ' τὴ δροσιά, πιὸ δροσερό, τοῦ Μάη·
— Νὰ σὲ δροσίζει ὁ ποταμός ;
Τὴ φτέργα σου, τὸ ρέμα του, σᾶ δοῦλος τὴ δροσίζει.
—Μόνο ἀπ' τὰ βάθια τῆς ψυχῆς, μιὰ εὐκὴ θὲ νὰ σοῦ δώσω:
Ὅποια κλωνάρια ἀπ' τὸ ψερὸ κορμί σου ἃ φυτευτοῦν,
Στὴ μαλακὴ ἀγκαλιὰ τῆς γῆς — Μὲσέγαινε νὰ μοιάσουν!

Γιάννενα 1922 *Δημ. Β. Σιωμόπουλος*

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

('Από 22 Φεβρουαρίου - 17 Μαρτίου 1915)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΚΑΡΥΑΙ 22 Φεβρ. 1915

Κυριακὴ μεσημβρία

Καλή μου φίλη !

Τὸ ταξεῖδι ἀπὸ τὴν Δάφνην ἕως τὰς Καρυὰς διαρκεῖ δυὸ ὥρας. Ὁ ταξειδιώτης ἀφοῦ χορτάσῃ ἀπὸ τῆς ἀλλεπάλληλες μαγευτικὲς εἰκόνες ποῦ εἶνε χαραγμένες ἐπάνω σὲ λόφους, σὲ χαράδρες, σὲ φάραγγες, σὲ κορυφὲς καὶ πλαγιὲς βουνῶν, σὲ ὑψώματα καὶ σὲ κλιτύας ἔχει ἀκόμη γιὰ ἐπισφάγασμα τὸ ἐκθαμβωτικὸ θέαμα ποῦ δείχνουν αἱ Καρυαί.

Ἡ Μητρόπολις τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας τοῦ Ἄθω, ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ὄρους, ἡ ἕδρα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἐπισταστίας, ἡ Καθέδρα τῶν Γερόντων, ἡ Σκήτη τῶν Καρυῶν ἡ κατ' ἐξοχὴν καὶ ἴσως μοναδικὴ Μοναχικὴ πολίχνη ἢ μᾶλλον πόλις διακρίνεται ἀπὸ ἀρκετῆς ἀποστάσεως καὶ ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ βουνοῦ σὰν ὅραμα χαρᾶς καὶ ξεχωριστῆς ἡδονιστικῆς ὠμορφιᾶς. Ἕνα ἀπέραντον ἀμφιθέατρον ξεπροβάλλει ξαφνικὰ ἀμυθήτου φυσικοῦ κάλλους ποῦ συναρπάζει καὶ αἰχμαλωτίζει καὶ τὴν πιὸ πεζῆ φαντασία. Ἐταξείδευσα στὴν Ἐλβετία καὶ θυμοῦμαι ὅσες θελκτικὲς τοποθεσίες μοῦ ἔκαμαν ἐντύπωσιν. Ἐνθυμοῦμαι στὴ Φλωρεντία ὅταν ἐνθουσιώδης Φλωρεντινὸς σὲ μιὰ στιγμὴ ἐξάψεως μὲ ὡδήγησεν ἐπάνω σὲ μία ὑψηλὴ πλατεία— ὅπου τὸ ἄγαλμα τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου— γιὰ νὰ θαυμάσω τὴν ὑπερόχως μαγευτικὴν θέαν ποῦ ἐξελίσσετο μαζῆ μὲ τὸν Ἄρνον κάτω ἀπὸ τὰ μάτια μας. Ἐνθυμοῦμαι τὰ ζωγραφικώτατα καλιτεχνήματα ποῦ συναντᾶ κανεὶς ὅταν διατρέχῃ τὸν πολυθρύλητον Βόσπορον, ἐνθυμοῦμαι, ἐπίσης στὴν Φλωρεντία, τὴν θαυμαστὴν ἄποψιν τοῦ Φιεζόλε, ἐνθυμοῦμαι στὴν βόρειον Ἰταλίαν τῆς φυσικὲς εὐμορφιὲς, στὴν λίμνην τοῦ Λουγκάνο ἕνα ἀλησμόνητο Δεκεμβριανὸ ψυχικὸ λουτρὸ στὸ κάσσαρο ἑνὸς κομψοῦ μικροῦ πλοίου τῆς λίμνης.

Τὰ ἐνθυμοῦμαι ὅλα αὐτὰ καὶ αἰσθάνομαι ὅτι ὑποχωροῦν, ὅτι ὠχριοῦν, ὅτι κάνουν τὴν ἴδια ἐντύπωσι τοῦ μαραμένου φύλλου μπρὸς σ' ἕνα ὁλόδροσο νωπὸ τριαντάφυλλο, ὅταν ζητάω νὰ τὰ παραβάλλω πρὸς τὸ θέαμα ποῦ ἐξελίσσεται αὐτὴν τὴν στιγμὴν κάτω ἀπὸ τὰ μάτια μου. Ἡ φημισμένες καλλονὲς τοῦ Πηλίου εἶνε μπροστά τους σὰν τὸ ἀναιμικὸ χρῶμα μιᾶς ξεθωριασμένης εἰκόνος. Αἱ Καρυαὶ εὑρίσκονται κατὰ μεσῆς τῶν εἴκοσιν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ὄρους. Κτισμένες εἰς τὸ πρανὲς τοῦ βουνοῦ περιβάλλονται δυτικομεσημβρινῶς ἀπὸ τὴν δασόφυτον ὀροσειρὰν τῆς Ἱερᾶς Χερσονήσου καὶ φαίνονται σὰν νὰ εἶνε τοποθετημέναι ἐπάνω σένα στοίβον πελώριον. Μέσα σ' αὐτὸν τὸν στοίβον εἶνε φιλοτεχνημένες ἡ πιὸ ἀπαράμιλλες εἰς χάριν, εἰς συναρπαγὴν, εἰς λεπτότητα σκιαγραφίες. Μέσα σένα πλουσιώτατον σύνολον ἀποχρώσεων τοῦ πρασίνου ποῦ ὀργιάζει σὲ ἀνωφέρειες, σὲ κατωφέρειες, σὲ ἑλικοειδεῖς ἢ ἀναρριχητικὲς ἀτραποὺς ἀλλοῦ μὲν ἐκδηλώνεται εἰς συναρπαγὴν τοῦ βαθυτέρου πρασίνου χρωματισμοῦ καὶ ἀλλοῦ λιπόψυχον ἐξανεμίζεται εἰς τὸ ἀσημοπράσινον τῆς ἐληᾶς χρῶμα. Μέσα σὲ μιὰν ποικιλίαν ἀπὸ συνθέσεις ποῦ δὲν θὰ κουράσουν ποτὲ καὶ τὸ πιὸ χορταισμένο καὶ τὸ πιὸ δύσκολο μάτι, εἶνε σκορπισμένα μὲ τὸν ποιητικώτερον τρόπον διάφορα καλογηρικὰ κτίσματα τὰ ὁποῖα ὅλα εἶνε ἰδιοκτησία τῶν Κυριάρχων Μονῶν. Κτίρια ἁπλᾶ, μεγαλοπρεπῆ, ὀγκώδη, γραφικὰ, κομψὰ, ἀρχαῖα, νεώτερα, ἱστορικά. Κτίρια σὰν μέγαρα, σὰν παλάτια, ἢ ἁπλᾶ δωμάτια. Ναοί, τροῦλοι ἑλληνικῆς χάριτος καὶ κομψοπρεποῦς καλλιγράμμου ἑλληνικῆς λεπτότητος καὶ τροῦλοι ρωσσικῆς ἐπιβολῆς θαμβοῦντες μὲ τὰ κτυπητά των χρώματα καὶ μὲ τοὺς μεγάλους χρυσοῦς σταυρούς των.

***

Δέκα καὶ ἐννέα κονάκια τῶν Μονῶν, δηλαδὴ κατοικίαι εἰς τὰς ὁποίας διαμένουν οἱ ἀντιπρόσωποι καὶ ἡ συνοδεία των ἐφ' ὅσον ἐξασκοῦν τὰ καθήκοντά των πλησίον τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος. Κατοικίαι μεγαλοπρεπεῖς, ἀληθινὰ παλάτια ὅπως αἱ οἰκοδομαὶ τῶν Μονῶν Ἰβήρων, Βατοπεδίου, Χελανδαρίου καὶ Ζωγράφου, κατοικίαι τεμπειναὶ, παλαιαὶ, ἱστορικῆς ἀξίας ὅπως αἱ πλεῖσται οἰκοδομαὶ τῶν ἄλλων Μονῶν. Τριάκοντα καὶ ἓν Κελλία, κτίρια ἀνήκοντα εἰς τὴν Λαύραν, εἰς τὸ Βατοπέδιον, εἰς τῶν Ἰβήρων, εἰς τὸ Χελανδάριον, εἰς τοῦ Διονυσίου, εἰς τοῦ Κουτλουμουσίου, εἰς τοῦ Καρακάλλου, εἰς τὴν Σιμωνόπετραν, εἰς τὸν Ἅγιον Παῦλον καὶ εἰς τοῦ Γρηγορίου. Δέκα καὶ ἐννέα ἐργαστήρια ἐνοικιασμένα ἀπὸ καλογήρους καὶ κοσμικοὺς, ἐμπορευομένους ἢ χειροτέχνας, ἀνήκοντα ἐπίσης εἰς τὰς Μονὰς, διάφορα

ἄλλα κτίρια χρήσιμα διὰ ξενοδοχεῖα, πανδοπωλεῖα κτλ. Ὁ περίφημος Ναὸς τοῦ Πρωτάτου, ὁ εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἱερᾶς Πολίχνης εὑρισκόμενος καὶ παρ' αὐτὸν τὰ γραφεῖα τῆς Κοινότητος, τῆς Ἐπισταστίας καὶ τῆς Ἀστυνομίας καὶ ὁ Πύργος τῆς Κοινότητος κοινὸν γνώρισμα πάσης Μονῆς. Ἔπειτα ἡ Ἀθωνιὰς Σχολὴ ἱδρυθεῖσα τῷ 1844 καί τινα ἄλλα δευτερευούσης σημασίας ἐκκλησιαστικὰ ἢ κοσμικῆς ἀποστολῆς κτίρια. Ὅλα αὐτὰ μὲ τὰ καμπαναριά τους, μὲ τοὺς ἐξώστας τους, μὲ τοὺς ποικίλους σχηματισμοὺς καὶ χρωματισμούς των, μὲ τῆς κληματαριές των καὶ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα των, μὲ τῆς ἀρχαϊκὲς αὐλές των, μὲ τῆς σκιάδες των. Ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀπορρέει μία ἀνέκφραστη χάρις χυμένα μέσα σὲ συστάδας δένδρων, συντροφευμένα πάντοτε ἀπὸ τὴν ἄφθονον βλάστησιν τοῦ τόπου, στολισμένα ἀπὸ ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τοῦ πρασίνου, μὲ γραμμὲς ἁπαλὲς, κομψές. Ὅλα αὐτὰ ποῦ ἄλλοτε μὲν ἀποκρύπτονται μὲ χάριν, ἄλλοτε δὲ δείχνουν μίαν πλευρὰν πλαισιουμένην ἀπὸ τὴν ποιητικὴν εἰκόνα τῶν δένδρων καὶ ἄλλοτε ἐμφανίζονται ὑπερήφανα διότι ἐξέφυγον ἀπὸ τὸν πνιγμὸν τῆς ὑλομανοῦς φύσεως. Ὅλα αὐτὰ ποῦ ἄλλοτε ἐπιστέφονται μὲ στοργὴν ἢ ἀφήνουν νὰ μαντεύωνται ἀνὰ μέσον δένδρων καὶ ἄλλοτε προβάλλουσιν αὐθάδη τὴν ἐπιβολήν των ἢ δειλὴν τὴν πενιχρότητά των, ἀποτελοῦσιν ἕνα σύνολον ἀνώτερον περιγραφῆς. Ἐγγύπατα δὲ καὶ πέριξ αὐτῆς τῆς εἰκόνος παρμένης ἀπὸ τὴν περιοχὴν ποῦ ἀνήκει εἰς τὴν κυρίως ἱερὰν Πολίχνην, δάση σφριγῶντα, ὑψικόρυφα, γιομάτα ἀπὸ δροσιὰν καὶ ζωὴν, δάση ἀπὸ ἔλατα, ἀπὸ βελανιδιὲς, καστανιὲς, φουντουκιὲς περιθέουν τὸν παραδείσιον αὐτὸν τόπον, ἐνῷ σὰν πολύτιμοι λίθοι ποῦ περιμένουν τὸν τεχνίτην νὰ τοὺς χρησιμοποιήσῃ ἀναπηδοῦν μεσημβρινῶς μὲν ἡ ἀρχαία Μονὴ Κουτλουμουσίου βορείως δὲ ἡ περικαλλὴς Σκήτη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἢ Σεραγίου περὶ τῶν ὁποίων θὰ σοῦ γράψω σάλλην μου ἐπιστολήν. Ὅταν λοιπὸν ἐκτείνῃ κανεὶς τὴν ἀκτῖνα τοῦ θαυμασμοῦ του καὶ πέραν τῆς περιοχῆς τῶν Καρυῶν ἔχει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀντικρύσῃ νέας εἰκόνας φυσικοῦ κάλλους. Διότι δὲν προστίθενται μόνον τὰ δύο περιφανῆ οἰκοδομήματα τὰ ὁποῖα σοῦ ἀνέφερα ἀνωτέρω, δείγματα καλλιτεχνικῆς καὶ πνευματικῆς ἀντιλήψεως δύο Λαῶν, ἀλλὰ καὶ ἀρκεταὶ ἑκατοντάδες Κελλίων ἐσπαρμένων τῶν πλείστων μὲν Βορειοανατολικῶς τῶν Καρυῶν ἄλλων δὲ Δυτικῶς ἢ Ἀνατολικῶς ἢ πρὸς τὰ Βόρεια ἄκρα αὐτῶν.

Ὅλην αὐτὴν τὴν πλουσιωτάτην εἰς σχέδιον, εἰς ρυθμὸν, εἰς γραμμὰς, εἰς ζωὴν, εἰς ἔκφρασιν, εἰς θάμβος εἰκόνα τὴν ἀπήλαυσα κάμποσην ὥρα διακόψας πρὸς στιγμὴν τὸ ταξεῖδί μου καὶ λαμβάνων πληροφορίας ἀπὸ τὸν πρόθυμον φίλον μου πλέον, Καλόγηρον Πατέρα Πολύκαρπον.

Ἀλλὰ τώρα ἀπέχομεν ἐλάχιστα ἀπὸ τὸν πρῶτον σταθμὸν τῆς περιοδείας μου ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Πολίχνην καὶ σταματῶμεν ἄλλην μίαν φορὰν γιὰ νὰ πιοῦμε καὶ ἐμεῖς καὶ τὰ ζῶά μας λίγο νερὸ ἀπὸ μιὰ πηγὴ ποῦ ὡς τώρα ἔχει δροσίσει χιλιάδες χιλιάδων ταξεδιώτες. Εἶνε πηγὴ μὲ ἱστορίαν καὶ αὐτὴ ἀπὸ κεῖνες ποῦ ἀμέτρητες ἁπλώνουν τὰ πτερά τους στὰ μέρη αὐτά.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΚΑΡΥΑΙ 22 Φεβρ. 1915

Κυριακὴ μεσημβρία

Ἀγαπητή μου Κλώνη !

Πρὶν προχωρήσω στὰς ἐντυπώσεις μου ἀπὸ τὰς Καρυὰς, θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ δώσω μίαν γενικὴν τοῦ Ὄρους εἰκόνα ἀπὸ ποικίλων ἀπόψεων γιατὶ ἔτσι θὰ μπορέσῃς νὰ κατανοήσῃς ὅλον τὸν μηχανισμὸν ποῦ κινεῖται ἐδῶ ἐπάνω, στὰ θεῖα αὐτὰ καὶ ὑπέροχα μέρη.

Ὡς τώρα ἀπέφυγα νὰ σοῦ πῶ ἔστω καὶ δυὸ λόγια γιὰ τὸν Ἄθω ποῦ μὲ τόσην ὁρμὴν τὸν ὕμνησεν ἡ ἱστορία. Ἀπέφυγα διότι σύντομα θὰ σοῦ ὁμιλήσω ὅσον μπορῶ ἐκτενέστερα καὶ γι' Αὐτὸν γιὰ νὰ ἔχῃς ἐκεῖνο ποῦ θὰ σοῦ χρειασθῇ ὅπως λάβῃς πλήρη ἰδέαν τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Νὰ ἀρχίσω συζήτησι περὶ τοῦ Μοναχικοῦ βίου, περὶ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Καλογηρισμοῦ, περὶ τῶν θρύλων ποῦ συνοδεύουν τὴν ἀπαρχὴν αὐτοῦ, περὶ τῶν ἀφορμῶν ποῦ ἐδημιούργησαν τὴν Μοναστικὴν ζωὴν, τὸ βρίσκω, τουλάχιστον σήμερον, τόσον ἄσκοπον στὰς ἐπιστολὰς αὐτὰς ὅσον καὶ ἀνωφελῶν. Ἕνας θεολόγος βέβαια δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀποφύγῃ τὸν πειρασμὸν, ἐγὼ ὅμως ἕνας ἁπλοῦς προσκυνητὴς ἔχω ὅλην τὴν ἐλευθερίαν νὰ παρακάμψω τὸν σκόπελον. Ἀποβλέπω ἄλλως νὰ σοῦ δώσω μιὰ ζωντανὴν, μιὰ συγχρονιστικὴ κυρίως εἰκόνα ἡ ὁποία τότε θὰ εἶνε ἀρτιωτέρα ὅταν φιλοτεχνηθῇ ἐπάνω στὴν ἀλήθεια καὶ στολισθῇ ἀπὸ διάφορες ἱστορικὲς, καλλιτεχνικὲς, ἐθνικὲς, θρησκευτικὲς ἀφηγήσεις βγαλμένες ἀπὸ τὸν ὑπερένδοξον ὑπερχιλιετῆ βίον τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἀρχίζω λοιπὸν ἀπὸ μερικὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα θεωρῶ ἀπαραίτητα διὰ νὰ ὑπάρξῃ

ὁ ἀπαιτούμενος εἱρμὸς, ἡ ἀπαιτουμένη συνοχὴ εἰς τὰς μετέπειτα περιγραφὰς τῶν ἐπιστολῶν μου.

Ἀπὸ τῶν μέσων τῆς 4ης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἀνεγνωρίσθη ἡ Ἐκκλησία ὑπὸ τῆς Πολιτείας, συνεπῶς ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ ὁρμώμενοι ἔχομεν μίαν βάσιν διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν μερικῶν γεγονότων συνδεομένων πρὸς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἁγιωνύμου Ὄρους. Ἡ Ἐκκλησία — ἡ ἐκκλησία βέβαια τῶν ἀνθρώπων— ἔκτοτε ἐχαρακτήρισε τὸν Μοναχικὸν βίον ὡς πρότυπον χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ διεκήρυξεν ὅτι οἱ Μοναχοὶ εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι, κατ' ἐξοχὴν ζοῦν διὰ νὰ ἐφαρμόζουν καὶ πραγματοποιοῦν τὰς ἐπὶ γῆς εὐαγγελικὰς ἀρχάς. Ὅταν δὲ οἱ ἀναχωρηταὶ, οἱ ἐρημῖται, οἱ ἀσκηταὶ ἐπληθύνθησαν κατὰ χιλιάδας ἡ Ἐκκλησία διεκανόνισε, διερρύθμισε τὴν ὅλην Κοινοβιακὴν κίνησιν καὶ ἤρχισε νὰ καλῇ τοὺς ἐπιφανεστέρους ἐκ τῶν Μοναχῶν εἰς τὴν διακόνησιν αὐτῆς παρέχουσα εἰς αὐτοὺς τὰ ὕψιστα ἀξιώματά Της.

***

Ἡ ἱστορία τοῦ καλογηρισμοῦ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἀστέρας πρώτου μεγέθους εἰς Ἀρετὴν εἰς Παιδείαν, εἰς Σοφίαν, εἰς Ἐπιστήμην, εἰς Σωφροσύνην, εἰς Ἡρωϊσμοὺς καὶ Αὐτοθυσίαν. Ἡ Ἁγιορειτικὴ Ἱστορία ἐπίσης ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ διαπρεπεστάτους Ἱεράρχας, Διδασκάλους, Λογίους, πολυμαθεῖς Πατριάρχας, περικλεεῖς συγγραφεῖς, γεραροὺς ἄνδρας ἀσκήσαντας τὴν ἀρετὴν μετὰ χριστιανικῆς πραότητος καὶ μεγαλοφροσύνης. Ἐκεῖ δὲ ὅπου ὁ Ἑλληνισμὸς μετ' εὐγνωμοσύνης στρέφει τὸ ὄμμα πρὸς τὸν Καλογηρισμὸν εἶνε ἡ ἐθνικὴ αὐτοῦ ἐργασία κατὰ τοὺς σκληροὺς τῆς δουλείας χρόνους. Ἀπὸ τῆς Ἁλώσεως καὶ ἐντεῦθεν κατέστη οὗτος ὁ ἐθνικὸς στυλοβάτης τοῦ Γένους καὶ ἀπὸ τοὺς θόλους τῶν Μονῶν ἀνεπήδησεν ὁρμητικὴ ἡ ζωὴ ποῦ ἐξέθρεψεν «Ἁρματωλοὺς καὶ Κλέφτες» ποῦ ἀνέδειξεν Ἥρωας, ποῦ διέπλασσεν Ἄνδρας, ποῦ ἐζωογόνησε καὶ ἐνέπνευσε καὶ ἐφρονημάτισε τοὺς γενναίους ὑπερασπιστὰς τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος. Ἀπὸ τοὺς Θόλους καὶ τὰ Κελλιὰ καὶ τοὺς Ναοὺς τῶν Ἑλληνικῶν Μοναστηρίων ἐξώρμησεν ἡ ἀνδρεία, ἡ πίστις, ἡ ἐγκαρτέρησις, ἡ αὐτοθυσία. Ὅλοι οἱ διωγμοὶ, αἱ σφαγαὶ, οἱ ἐμπρησμοὶ, αἱ φυλακίσεις, οἱ ἐμπτυσμοὶ, οἱ ἀπαγχονισμοὶ δὲν ἐμείωσαν οὐδὲ πρὸς στιγμὴν τὸ πατριωτικὸν μένος τοῦ Ἕλληνος Μοναχοῦ, ὁ ὁποῖος γιὰ τὴν Πίστι καὶ γιὰ τὴν Πατρίδα προτιμοῦσε καὶ αὐτὸ τὸ μαρτύριον καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν ἄτιμη ζωὴ ποῦ ἔδινεν ἡ σωτηρία τοῦ σαρκίου του. Γιὰ τὴν Πατρίδα ἐδίδετο ὁλόκληρος καὶ γιὰ τὴν Πίστι ἐξέπνεε μαρτυρικῶς φέρων στὰ χείλη τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Γρηγόριος Ε΄, ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, ὁ Ἡγούμενος τοῦ Ἀρκαδίου καὶ τῆς Μονῆς τοῦ Μεσολογγίου, σύσσωμον τὸ Ὄρος, οἱ Μοναχοὶ τῆς Καντάρας τῆς Κύπρου, οἱ Πρωθιεράρχαι τῆς ἰδίας νήσου, γιὰ νὰ περιορισθῶ στὰ προχειρότερα, πρόκεινται μαρτύριον τοῦ ἀφθάστου πατριωτισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Καλογηρισμοῦ. Καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ σύγχρονος καλογηρισμὸς ὁ γέμων κακίας καὶ ἐλαττωμάτων προκειμένου περὶ κινδύνων τῆς πατρίδος αἴρεται εἰς τὸ ὕψος τῶν μεγάλων θυσιῶν καὶ τῆς ὑπερόχου αὐτοπαρνήσεως, ἄξιος συνεχιστὴς τῶν θαυμαστῶν πατριωτικῶν παραδόσεων τοῦ Ἕλληνος Μοναχοῦ.

***

Αἱ ὑπηρεσίαι αἱ καθαρῶς ἐθνικαὶ τῶν Καλογήρων δὲν περιορίζονται μόνον ἐπὶ τοῦ σημείου τῶν προσωπικῶν θυσιῶν καὶ τῆς πολυμόρφου ἐνισχύσεως τῶν πολυμόχθων ἀγώνων τοῦ δουλεύοντος Ἑλληνικοῦ Γένους. Ὑπῆρξαν καὶ ἐπὶ ἄλλου πεδίου αἱ ὑπηρεσίαι των ἐξ ἴσου ἐθνικαὶ καὶ πολύτιμοι. Τὰ ἑλληνικὰ Μοναστήρια ὑπῆρξαν κατὰ πολὺ, ἡ πνευματικὴ Κιβωτὸς τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς. Μέσα εἰς τὴν Κιβωτὸν αὐτὴν διεσώθησαν τὰ πολύτιμα πνευματικὰ προϊόντα τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἡ προγονικὴ Σοφία διὰ τῆς ἀενάου ἀντιγραφῆς τῶν ἀρχαίων κειμένων ὑπὸ τῶν μοναχῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν. Χάρις εἰς τὴν μόρφωσιν, τὴν παίδευσιν καὶ τὰ ἄλλα ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ ἐφόδια φωτισμένων, δοξασμένων Μοναχῶν ἢ ἀφανῶν Καλογήρων ἐργατῶν τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ καλοῦ, τύπων τοῦ «Λάθε βιώσας» τῆς Μοναστηριακῆς ζωῆς, ὁ προγονικὸς πολιτισμὸς παρεδόθη εἰς τοὺς μεταγενεστέρους μὲ ὅλην τὴν λάμψιν του καὶ μὲ τὴν ἀπαστράπτουσαν στιλβηδόνα του. Ἡ ἐθνικὴ συνείδησις διεσώθη οὕτως ἀλώβητος καὶ συνεκράτησε τὸ πῦρ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων διὰ νὰ τὸ μεταδώσῃ ἄσβεστον καὶ λάμπον εἰς τὰς μεταγενεστέρας γενεάς. Ἐπὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ ζητήματος ἀναμφισβητήτως πρωτοστατεῖ ὁ Ἁγιορειτικὸς Καλογηρισμός. Ὑπῆρξε καὶ εἶνε καὶ θὰ εἶνε ἡ μικροσκοπικὴ αὐτὴ γωνία τῆς Γῆς, ἡ μεγάλη Τροφὸς τῆς Ἐπιστήμης, τῆς Ἱστορίας, τῆς Τέχνης. Οὐδαμοῦ ἄλλοῦ τοῦ κόσμου δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συνυπάρχῃ μεγαλεῖον Ἱστορικὸν, Καλλιτεχνικὸν, Ἐπιστημονικὸν ἐν συνδυασμῷ πρὸς Ἐθνικὴν ἐπιβολὴν καὶ πανοραματικὴν συναρπαστικὴν θείαν ἐκδήλωσιν τῶν φυσικῶν καλλονῶν. Ὁ Καλογηρισμὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὡς κατασκεύασμα θεῖον, ὡς ἕνα θεῖον δημιούργημα τῆς Ἑλληνικῆς διανοίας εἶνέ τι τέλειον. Ὅταν γραφῇ πλήρης ἡ ἱστορία τοῦ Ὄρους θὰ καταπλαγῇ ἡ ἀνθρωπότης ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν δύναμιν ποῦ θὰ σκορπιστοῦν στὸν κόσμον ὁλόκληρον. Χάρις εἰς τοὺς ἐπὶ 10 αἰῶνας καὶ πλέον ἐφησυχάσαντας εἰς τὰ σεπτὰ αὐτὰ Καταφύγια Μοναχοὺς συνεκεντρώθη πνευματικὸς πλοῦτος ἀμύθητος, ἱκανὸς νὰ φωτίσῃ ἐντονώτερον τὴν ἀνθρωπότητα, ἂν πρὸς στιγμὴν τὴν ἐκάλυπτε σκότος βαθὺ καὶ πυκνόν. Αἱ βιβλιοθῆκαι τῶν Μονῶν, τῶν Σκητῶν, αὐτῶν τῶν Καλλίων μεθ' ὅλας τὰς ἐρεύνας ἀπὸ ἓξ περίπου αἰώνων τῶν ξένων καὶ ἡμεδαπῶν σοφῶν, ἐλαχίστων ἀτυχῶς ἡμεδαπῶν, παραμένουν ἀκόμη θησαυροὶ ἀνέφικτοι, ἀνερεύνητοι, ἀχρησιμοποίητοι, διὰ τὴν διανοουμένην ἀνθρωπότητα. Ὁ ἐκ τῶν συγχρόνων κορυφαίων τοῦ Ὄρους Πατὴρ Εὐλόγιος, ἐξόριστος ἤδη ἐκ τῆς Μονῆς τῆς Λαύρας εἰς τὴν Σκητὴν Καυσοκαλυβίων καὶ τὸν ὁποῖον ἐλπίζω νὰ εὐτυχήσω νὰ συναντήσω βραδύτερον, πληροφοροῦμαι ὅτι ἀκούραστος καὶ μὲ ἔνθεον ζῆλον εἰς τὰς ἀνερευνήσεις του καθημερινῶς ἀνευρίσκει τόμους χειρογράφων ἀφθάστου ἱστορικῆς καὶ φιλολογικῆς ἀξίας. Εἶναι λοιπὸν δίκαιος ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτὴν ὁ προμαχὼν αὐτὸς τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως ὑπῆρξε καὶ ὁ μεγαλειώδης καὶ ἀκοίμητος φύλαξ τῆς ἀνυπολογίστου ἀξίας πνευματικῆς περιουσίας τῆς Φυλῆς μας. Κατὰ Θείαν Οἰκονομίαν εἰς τοὺς ταπεινοὺς αὐτοὺς Καλογήρους ἀνετέθη ἡ πατριωτικωτέρα διακονία τὴν ὁποίαν μετὰ πάσης τιμῆς ἐξετέλεσαν.

Ἀλλὰ ξέφυγα πολὺ ἀπὸ τὸ θέμα μου καὶ εἶνε καιρὸς πλέον νὰ γυρίσω πάλιν στὰς Καρυὰς διὰ νὰ εὕρω τὸ νῆμα τῆς ἀφηγήσεώς μου.

ΔΗΜ. Λ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
"ΑΓΚΥΡΑΣ,,
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44
ΑΘΗΝΑΙ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

Εἶν' ἕνα ἀπόγευμα ; Κανεὶς δὲν ξαίρει σὰν τί νᾶναι.
Ἕνα θαμπὸ καὶ σκοτεινὸ μαγνάδι βασιλεύει.
Στὰ τζάμια μας γοργὲς γοργὲς σταλαματιὲς χτυπᾶνε
καὶ τρίζουν τὰ παράθυρα ποὺ τὸ νερὸ μουσκεύει.

Γυμνὰ τὰ δέντρα. Ποῦ καὶ ποῦ κανένα φύλλο στέκει.
σένα κλαδὶ ποῦ σιεῖ γοργὰ καὶ βάνουσα ὁ ἀγέρας.
Τὴν ὅλη φρίκη σταματᾷ σκληρὸ τὸ ἀστροπελέκι
ποῦ λάμπει στὸ μισόφωτο τῆς βροχερῆς ἡμέρας.

Πεισματικὰ δυνάμωσε ἡ βροχή. Τὰ φύλλα γέρνουν,
τὰ λίγα ποῦ ἀπομείνανε στὰ σκέλεθρα κλωνάρια
καὶ μὲς τοὺς λάκκους τοῦ νεροῦ οἱ ἀγέριδες τὰ σέρνουν
καταχτητὲς τῆς Ἄνοιξις ποῦ σβύνουν της τὰ χνάρια.

Στὸν οὐρανὸ μιὰ σκοτεινὴ λὲς φρίκη βασιλεύει.
Στὸν κάμπο ἀνεμοσάλευτο λιγάει τὸ κυπαρίσσι
Τὴ σκοτεινή του τὴν κορφὴ καὶ κάτι ὅλο γυρεύει
κάτι μὲς τὸ φθινόπωρο γιὰ πάντα ποῦ ἔχει σβύσει.

Στοὺς δρόμους οὔτε μιὰ σκιά. Μιὰ νέκρα τριγυρίζει
πάνω ἀπ' τὰ σπίτια τὰ θαμπὰ ποῦ μόλις ξεχωρίζουν.
Στὸ τζάμι λὲς ἡ μοίρα μας κογετικὰ δακρύζει
γιὰ τοὺς κακούς μας στοχασμοὺς ποῦ ἀδιάκοπα ἀναβρύζουν.

Ὁ ἥλιος θἄβγει. Ὅμως παντοῦ γιὰ πάντα θ' ἀπομείνε
κάτι ἀπ' τὸ θρῆνο τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἀγεριοῦ τὸ θρῆνο.
Κάτι στὸ ξέπνοο λούλουδο τὸ θάνατο ποὺ χύνει
καὶ σῶλα γύρω στὴ νεκρὴ σιωπὴ ποὺ τὰ διακρίνω.

Χίος ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΟΥΚΑΣ

ΒΑΡΚΟΥΛΕΣ

Ἄγρια ἡ θάλασσα, θολὴ
κι' οὔτε μιὰν ἡλιαχτῖδα
δὲ φέρνει ἀπὸ τὸν οὐρανὸ
καλοκαιριᾶς ἐλπίδα.

Πάνω στ' ἀνήσυχα νερὰ
δυὸ βάρκες ἀρμενίζουν
σά γλάροι μέσ' τὴν τρικυμιὰ
καὶ γάλι—ἀγάλι ἐγγίζουν

Ἔχουν ἐρθεῖ τόσο σιμὰ
ποῦ λὲς πῶς μὲ λαχτάρα
σφιχτά—σφιχτὰ ἀγκαλιάζονται . . .
Μὰ πάλι . . . ὦ κατάρα !

Τὸ κῦμα τ' ἄπονο σκληρὰ
τὴς ξεχωρίζει πάλι.
Τὴ μιὰ τὴ σέρνει σὴ στεριὰ,
στὸ πέλαγος τὴν ἄλλη . . .

Νᾶνε βαρκοῦλες ἢ ψυχὲς
ποῦ σφικταγκαλιαστῆκαν
στὴν τρικυμία τῆς ζωῆς
καὶ πάλι χωριστῆκαν ;

Εὐτυχισμένη ὁποια τραβᾷ
στὸ ἤρεμο ἀκρογιάλι.
Δὲ θὰ χαθῇ στὸ σκοτεινὸ
τὸ πέλαγος ἡ ἄλλη ;

Θεσ)νίκη Νοέμβριος 1222
ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ ΤΩΝΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΟΣ

Πολλοί, ἴσως, τῶν προσφιλῶν ἀναγνωστῶν θὰ ἐκλάβουν ὡς παραδοξολογίαν τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ἄρθρου μου. Τὸ χρῶμα τοῦ ὕδατος! Ὡς νὰ ἔχῃ καὶ τὸ νερὸ χρῶμα! Τὰ πλεῖστα τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς φυσικῆς καὶ χημείας δὲν μᾶς διδάσκουν, ὅτι τὸ ὕδωρ εἶνε ἄχρουν; Καὶ ὅμως τὸ ὕδωρ δὲν εἶνε ἄχρουν. Τὸ ὕδωρ ἔχει χρῶμα. Τὸ ὕδωρ εἶνε χρώματος κυανοῦ. Ἡ «μεγάλη γαλανή», ὅπως ἀποκαλοῦν τὴν θάλασσαν οἱ ποιηταί, εἶνε ὄντως γαλανή. Δὲν ὀφείλει δὲ τὸ οὐράνιον χρῶμά της εἰς τὸν «κατοπτρισμὸν τοῦ οὐρανοῦ», ὅπως πολλοὶ νομίζουν, ἀλλ' εἶνε κυανῆ ἀφ' ἑαυτῆς.

Ἄλλως τε τὸ ὕδωρ ἔχει ἀπασχολήσει ποικιλοτρόπως τοὺς φιλοσόφους καὶ τοὺς σοφούς. Πάντες γνωρίζομεν, ὅτι ὁ καθιδρυτὴς τῆς Ἰονικῆς Σχολῆς, ὁ Θαλῆς ἐθεώρει τὸ ὕδωρ ὡς τὴν ἀρχικὴν οὐσίαν τοῦ κόσμου. Παρεδέχετο δὲ ὁ Θαλῆς (¹) τὸ ὕδωρ ὡς ἀρχικὴν οὐσίαν καὶ διότι τῶν ζῴων ἡ γονὴ ὑγρὰ εἶνε, καὶ διότι πάντα τὰ φυτὰ ὑγρῷ τρέφονται καὶ καρποφοροῦσι, πιστεύει δὲ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἄστρων τρέφεται διὰ τῶν ἀναθυμιάσεων τῶν ὑδάτων καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ κόσμος (²).

Φαίνεται, ὅτι καὶ ὁ Ὅμηρος εἶχε τὴν αὐτὴν γνώμην: ***Ὠκεανοῦ, ὅς περ γένεσις πάντεσσι τέτυκται.***(³)

Ἀλλὰ μήπως δὲν ἀπαντῶμεν τὴν αὐτὴν ἰδέαν μετὰ παρέλευσιν εἴκοσι δύο αἰώνων, ὑποστηριζομένην διὰ τῶν αὐτῶν ἀποδείξεων ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ περιφήμου Βέλγου ἰατροχημικοῦ, τοῦ ἀνακαλύψαντος τὸ γαστρικὸν ὑγρὸν Van Helmont (¹).

Ἔπειτα ἐπὶ μακρὸν τὸ ὕδωρ ἐνομίζετο ὡς σῶμα ἁπλοῦν καὶ μόλις κατὰ τὸ 1776 πρῶτος ὁ παρισινὸς χημικὸς Macquer παρετήρησεν ὅτι ἡ ἕνωσις τοῦ ὑδρογόνου παρῆγε σταγόνας ὕδατος. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1789 ὁ Lavoisier ἀπέδειξε πειραματικῶς, ὅτι τὸ ὕδωρ σύγκειται ἐξ ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου καὶ ὅτι τά δύο ταῦτα στοιχεῖα ἑνούμενα παράγουσι ποσότατα ὕδατος ἴσην πρὸς τὸ ὁλικὸν βάρος τῶν δύο ἀερίων.

Διὰ τῆς μικρᾶς ταύτης παρενθέσεως βλέπομεν ὅτι ἡ Ἀλήθεια ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ ἀργεῖ πάντοτε, ἀλλὰ καθίσταται ἐπὶ τέλους φανερὰ εἴτε διὰ τοῦ συλλογισμοῦ, εἴτε διὰ τοῦ πειράματος. Ἀλλὰ καὶ ἡ παρένθεσις ὅσον μικρὰ καὶ ἂν εἶναι, πρέπει «πρὸς ὕδωρ σμικρὸν λέγειν», διά νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν φράσιν τοῦ Αἰσχίνου,— ἂν καὶ δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ρητορικοῦ λόγου — καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ θέμα μας: τὸ χρῶμα τοῦ ὕδατος.

Γενικῶς τὸ ὕδωρ θεωρεῖται ἄχρουν, ἐνῷ πραγματικῶς εἶνε κυανοῦν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ Bunsen, ὁ ὁποῖος παρετήρησε τὸ ὕδωρ ὑπὸ τὸ πάχος 3—4 μέτρων.

Ὁ μέγας χημικὸς Spring τῆς Λιέγης, λαβὼν πλείονας προφυλάξεις ἢ ὁ Bunsen ἀπέδειξε τὴν ὀρθότητα τῆς παρατηρήσεως τούτου. Ὁ Στρὶγκ ἄλλως τε ἠσχολήθη ἐπὶ μακρὸν διὰ τὸ χρῶμα τῶν ὑδάτων, οἷα τὰ τῶν Ἀλπινικῶν λιμνῶν, τῆς Μεσογείου κλπ.

Ὁ Tyndall, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐμελέτησε τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀποδίδει τὰ κυανᾶ ἢ πράσινα χρώματα, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν τὰ ὕδατα, εἰς μίαν αἰτίαν καθαρῶς φυσικὴν καὶ ἀνεξάρτητον τοῦ χρώματος αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὕδατος: τὰ ὕδατα ἐμπεριέχουν, τῷ ὄντι ἐν αἰωρήσει, ξένα σωματίδια ἀπείρως μικρά, ἀόρατα διὰ τοῦ κοινοῦ μικροσκοπείου καὶ τῶν ὁποίων αἱ διαστάσεις εἶνε ἴσαι μὲ τὴν τάξιν τῶν μηκῶν τῶν κυμάτων τῶν κυανῶν καὶ ἰοειδῶν ἀκτίνων. Ὁ περίφημος ἰρλανδὸς φυσικὸς παρεδέχετο, ὅτι τὸ λευκὸν φῶς συναντῶν τὰ στερεὰ ταῦτα σωματίδια, διαχωρίζεται εἰς κυανᾶς καὶ ἰοειδεῖς ἀκτίνας, αἱ ὁποῖαι ἀνακλῶνται, καὶ εἰς ἀκτῖνας μήκους κύματος ἀνωτέρου τῶν διαστάσεων τῶν σωματιδίων τούτων, αἵτινες ὑπερηπδῶσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὰ μικρὰ ταῦτα ἐμπόδια χωρὶς νὰ ὑποστοῦν ἀνάκλασιν.

Ὁ Σπρὶγκ ἀπέδειξε διὰ τοῦ κατωτέρου ἐκτιθεμένου τρόπου, ὅτι καὶ εἰς τὰ μᾶλλον διαυγῆ ὕδατα αἰωροῦνται ὑπερμικροσκοπικὰ σωματίδια:

Ἐὰν πληρώσωμεν σωλῆνα ὕδατος τελείως καθαροῦ, διὰ δὲ τῆς μιᾶς ἄκρας τοῦ σωλῆνος τούτου εἰσαγάγωμεν δέσμην λευκοῦ φωτὸς κατὰ μῆκος τοῦ ἄξονος τοῦ σωλῆνος, εἰς τὴν ἑτέραν ἄκραν θὰ ἐξέλθῃ κυανοῦν φῶς. Ἐὰν παρατηρήσωμεν πλαγίως, δηλαδή, καθέτως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ σωλῆνος, θὰ ἴδωμεν τὸ ὕδωρ μέλαν, τοῦτο δ' ὁ Στρὶγκ ὠνόμασεν: ὕδωρ ***ὀπτικῶς κενόν***.

Ἐὰν, τοὐναντίον, τὸ ὕδωρ τοῦ σωλῆνος, καίτοι φαινομενικῶς διαυγές, περιέχει αἰωρούμενα σωματίδια ἀπείρως μικρά, θὰ φωτισθῇ πλαγίως καὶ κάθε σωματίδιον θὰ γίνῃ φανερὸν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παρατηρητοῦ τοποθετημένου καθέτως πρὸς τὸν ἄξονα τοῦ σωλῆνος, ὡς ἕν λάμπον σημεῖον, ἑκάστου σωματιδίου παίζοντος ρόλον ἀνακλαστικοῦ κατόπτρου. Ἀλλ' ἀντιθέτως εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Τίνταλ ὁ ὁποῖος δὲν ἀποδίδει οὐδεμίαν ἐπίδρασιν εἰς τὸ χρῶμα αὐτοῦ τούτου τοῦ ὕδατος, ὁ Σπρίγκ καίτοι παραδέχεται τὴν μεσολαβοῦσαν διαθλαστικὴν ἐπίδρασιν τῶν ὑπερμικροσκοπικῶν σωματιδίων, θεωρεῖ ἐν τούτοις, ὅτι τὸ κυανοῦν χρῶμα τοῦ ὕδατος ἐπιδρᾷ τὰ μέγιστα ἐπὶ τοῦ φαινομένου τούτου.

(1) Ἐγεννήθη τὸ α'. ἔτος τῆς 35 Ολυμπιάδος.
(2) Πλούταρχος, Περὶ τῶν ἀρεσκόντ. φιλοσόφοις φυσικ. δογμάτ. Βιβλ. Α'.
(3) Ἰλ. Ξ. 201.
(4) Ernst v. Meyer, Geschichte der Chemie.1895 σελ. 67

Ὅτι δὲ τὸ ὕδωρ εἶνε κυανοῦν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀποδεικνύεται ὡς ἑξῆς:

Ὅταν μία δέσμη λευκοῦ φωτὸς εἰσέρχεται ἐν τῷ ὕδατι, τὸ ὕδωρ εἶνε κυανοῦν, διότι ἀπορροφᾷ τὰς ἐρυθρᾶς καὶ κιτρίνας ἀκτῖνας, καὶ τοσοῦτον περισσότερον, ὅσον τὸ πάχος τοῦ ὑδατίνου στρώματος εἶνε μεγαλείτερον. Ἐὰν εἰς ἱκανὸν βάθος ἡ δέσμη αὕτη τοῦ φωτὸς συναντήσῃ ἓν αἰωρούμενον στερεὸν σωματίδιον, θὰ διαθλασθῇ καὶ θὰ ἐπανέλθῃ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν, συναντῶν οὕτω κατ' ἀντίθετον φορὰν τὰ κυανᾶ στρώματα τοῦ ὕδατος καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ οὕτως ἐν αὐτοῖς νὰ χάνῃ τὰς συμπληρωματικὰς ἀκτινοβολίας. Ἐὰν τὸ ὕδωρ δὲν περιέχῃ εἰμὴ ἐλάχιστον ἀριθμὸν σωματιδίων ἡ ἀνακλασθεῖσα φωτεινὴ δέσμη ἔχουσα νὰ διατρέξῃ τὸ αὐτὸ μέγα πάχος τοῦ ὕδατος οἷον κατὰ τὴν εἴσδυσιν καὶ μετὰ τὴν συνάντησιν τῶν σωματιδίων ἐπιστροφὴν θὰ ἐξέλθῃ καθαρῶς κυανῆ. Ἐὰν ὅμως τὰ σωματίδια εἶνε πολυαριθμώτερα τὸ φῶς θὰ διαθλασθῇ πρὶν ἢ εἰσχωρήσῃ βαθέως καὶ συνεπῶς αἱ ἀκτινοβολίαι δὲν θὰ στεροῦνται τελείως τοῦ ἐρυθροῦ ἢ του κιτρίνου χρώματος, ὁπότε τὸ ὕδωρ θὰ μᾶς φανῇ πράσινον. Ἐὰν δὲ δὲν περιεῖχεν οὐδὲν στερεὸν σημεῖον (ὕδωρ ὀπτικῶς κενὸν) τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον εἰσδύει ἐν τῷ ὕδατι, μὴ συναντῶν οὐδὲν ἐμπόδιον θὰ ἀπορροφηθῇ τελείως (μεταβληθὲν εἰς θερμότητα) καὶ τὸ ὕδωρ θὰ μᾶς φανῇ μέλαν.

Ἡ ἐζήγησις αὕτη ἐπιβεβαιοῦται διὰ τοῦ φαινομένου τῶν κορυφῶν τῶν κυμάτων, αἱ ὁποῖαι εἶνε περισσότερον πράσιναι ἢ τὸ βάθος αὐτῶν, καθότι τοῦ φωτὸς διατρέχοντος ἕνα στρῶμα ὕδατος μικροτέρου πάχους, αἱ ἐρυθραὶ καὶ κίτριναι ἀκτινοβολίαι δὲν ὑφίστανται τελείαν ἀπορρόφησιν,

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ Κ. ΧΑΤΖΗΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΑ ΠΑΛΑΤΙΑ

Παλάτια στὴ ζωὴ νὰ χτίσω
μὲ τὴν Ἀγάπη μου ποθῶ
μέσα ἐκεῖ ὅλες νὰ κλείσω
ὅσες θὰ τύχῃ ν' ἀγαπῶ.

Τὴν Εὐτυχία ἐκεῖ κλεισμένη
θὰ τοὺς τὴ δώσω περισσῇ
μὲ μιὰ λατρείαν ἐμπνευσμένη
καὶ τρυφερότην ἐκλεκτή.

Δὲν ἔχω πόθους μὲ ἀτιμία
μόνο μιὰ φλόγα ἐρωτικὴ
ποὺ στὴν καρδιὰ τὴ γυναικεία
θέλει νὰ σβύσῃ πρὶν σβυστῇ.

Δὲν θ' ἀγαπῶ μήτε μὲ ζήλεια
ἢ μὲ μανία ἐγωϊστοῦ
μὰ θὰ σταλάζω μέσ' στὰ χείλια
μέλι ὡραῖο τοῦ Ὑμηττοῦ.

Εἶνε κι' ἡ Φύσις ποὺ προστάζει
μὰ κι' ὁ Χριστὸς ποὺ τ' ἀπαιτεῖ
γιατὶ μιὰ ζήλεια μόνον σπάζει
ἐνῷ μιὰ Ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΠΟΔΗΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Μεταξὺ τῶν ἠθικῶν παθῶν, τὰ ὁποῖα συνήθως προκαλοῦσι βραδεῖαν τοῦ ὀργανισμοῦ τὴν ἐξάντλησιν, καταλέγεται καὶ ἡ θλῖψις ἐκ τῆς ματαίας ἐπιθυμίας του νὰ ἐπανίδωμεν ἐκείνους, ἀπὸ τῶν ὁποίων πρὸ πολλοῦ ἔχομεν ἀπομακρυνθῆ. Ἡ ἀγάπη δῆλον ὅτι, τὸ πάθος ἐκεῖνο,— ἀναγκαῖον ἄλλως τε εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος,— τὸ ὁποῖον προσκολλᾷ τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τοῦ γενεθλίου του ἐδάφους, ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου τὸ πρῶτον ἀνέπνευσε τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, ὅπου ἔζησε τὰ πρῶτα τῆς ἡλικίας του ἔτη καὶ ἐγνώρισε τὴν οἰκογένειαν, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, τὰ βουνά, τὴν θάλασσαν, τὰς οἰκίας, τὴν ἐκκλησίαν, ἡ διακαὴς ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἐπανέλθῃ ἀπομακρυνθεὶς εἰς αὐτὸ καὶ ἐπανεύρῃ τὰ προσφιλῆ του, τοῦτο εἶνε ὅ,τι καλοῦμεν Νοσταλγία.

Προτείνατε, γράφει ὁ Ἄλιμπερτ ἐν τῇ Φυσιολογίᾳ τῶν παθῶν, εἰς τὸν Νορβηγὸν ψαρᾶν, νὰ τὸν ὁδηγήσετε εἰς τοὺς ὡραιοτέρους τόπους τοῦ κόσμου· παραστήσατε εἰς τὴν φαντασίαν του δένδρα κατάφορτα ἐκ καρπῶν καὶ δάση ἀειθαλῆ· ὑποσχεθῆτε εἰς αὐτὸν τοὺς κήπους τοῦ Ἀλκινόου· θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ, ὅτι παντὸς ἄλλου προτιμᾷ τὴν θέαν τοῦ εὐρέος ὠκεανοῦ· ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὸν ἀρεστότερον ἀπὸ τὴν θυέλλαν· ὅτι τὰ πλουσιώτερα τοπεῖα δὲν ἀξίζουν ὅσον οἱ βράχοι, ὅπου ἐγεννήθησαν οἱ πατέρες του· ὅτι προτιμᾷ τὰ νέφη του ἀπὸ τοὺς λαμπηροὺς ἡλίους σας, τὸν σχοῖνον τῶν ἀμμωδῶν γαιῶν του ἀπὸ ὅλα τὰ ἄνθη τῶν λειμώνων σας, ὅτι θέλει νὰ τελειώσῃ τὰς ἡμέρας του ἐν μέσῳ τῶν ἀπαστραπτόντων πάγων καὶ ὅτι δι' αὐτὸν οὐδεμία εὐτυχία ἐξισοῦται πρὸς ἐκείνην τοῦ νὰ ὁδηγήσῃ καὶ πάλιν τὴν λέμβον του εἰς τὴν ὄχθην διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του.

Προνόμιον ἡ νοσταλγία θεωρεῖται ἐπίσης καὶ εἰς διαφόρους ἄλλους λαούς. Οἱ Ἐλβετοί, γράφει ὁ ἰατροφιλόσοφος Ζίμμερμαν, εἶνε ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν μελαγχολίαν τῆς νοσταλγίας. Παρατηρήσατε τὸν Ἐλβετὸν στρατιώτην μαχόμενον διὰ τοὺς βράχους του. Αἱ ἀναμνήσεις του τὸν φλέγουν· νομίζει, ὅτι ὑπερασπίζεται τοὺς προγόνους του. Ἔχει τὸ θάρρος τῆς ἀνδρείας, διότι τὸν κυριεύει ἡ ψύχωσις τῆς πατρίδος του. Ὁ Μπαρρὲρ παρετήρησε τὴν νοσταλγίαν εἰς πολλοὺς στρατιώτας βουργουνδοὺς, οἱ ὁποῖοι εἴτε ἄκοντες ὑπηρέτουν εἰς τὸν στρατὸν, εἴτε δὲν κατώρθωνον νὰ λάβουν ἀδείας. Ὁ Ἀβενμπροῦκερ, διάσημος ἰατρὸς τοῦ ἐν Βιέννῃ ἰσπανικοῦ νοσοκομείου, παρετήρησε τὴν νοσταλγίαν μεταξὺ τῶν νέων, οἱ ὁποῖοι ἀναγκαστικῶς εἶχον προσκληθῆ εἰς τὸν αὐστριακὸν στρατὸν, ἄνευ ἐλπίδος νὰ ἐπανίδωσι τοῦ λοιποῦ τὴν

ποθητὴν πατρίδα των. Ἐντεῦθεν συνέβαινε οἱ νέοι οὗτοι νὰ ἐμφανίζωνται μελαγχολικοί, σιωπηλοί, ἄτονοι, μονήρεις καὶ σκεπτικοί, ἐστέναζον, παρεπονοῦντο καὶ τέλος ἐγένοντο ἀναίσθητοι καὶ ψυχροὶ εἰς τὰ καθήκοντά των. Προσθέτει δέ, ὅτι ἡ ἀσθένεια αὕτη κατέστη σπανιωτέρα, κατόπιν μεταρρυθμίσεως τοῦ κανονισμοῦ, δυνάμει τῆς ὁποίας εἰς τὸν αὐστριακὸν στρατὸν οἱ στρατιῶται ἐπὶ ὡρισμένον μόνον χρόνον ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑπηρετοῦν καὶ κατόπιν ἦσαν ἐλεύθεροι. Ἡ ἀσθένεια αὕτη παρατηρεῖται καὶ μεταξὺ τῶν ναυτῶν τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας, συνεπείᾳ, λέγει ὁ Ζίμεμερμαν, τῆς βαρβάρου καὶ ἀπρεποῦς διὰ τὴν βρεττανικὴν ἐλευθερίαν ἀγγαρείας, διὰ τῆς ὁποίας οἱ ναῦται ἐπιστρέφοντες ἀπὸ μακρὰ καὶ πολύμοχθα ταξείδια, ἀδύνατοι, ἀσθενεῖς καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανίδουν τοὺς οἰκείους των, σύρονται πάλιν εἰς ἄλλα πλοῖα καὶ τέλος, ὅπως σοφῶς ἀναφέρει ὁ Χούξχαμ, ἱκανὸς ἰατρὸς τῆς Πλυμούθης, χιλιάδες ἐξ αὐτῶν ἀποθνήσκουν.

Καὶ ἡ μᾶλλον ἀλλόκοτος ἰδιοτροπία ἐπισυμβαίνει εἰς τοὺς νοσταλγοῦντας. Αἱ ἐνθαρρύνσεις, τὰ θεραπευτικὰ μέσα καὶ αὐταὶ αἱ τιμωρίαι εἶνε ἀνωφελῆ, ἐφόσον δὲν ἱκανοποιεῖται ἡ ἐπιθυμία τοῦ ἀσθενοῦς. Ἅπαξ ὁ μαρασμὸς εἰσδύσῃ, δὲν ὑπάρχει πλέον κατρὸς θεραπείας· διὰ τοῦτο ὁ Ἀβενμπροῦκερ εἰς πολλοὺς ἀποθανόντας ἐκ νοσταλγίας, ἐνεργήσας νεκροψίαν, εὗρε τοὺς πνεύμονας αὐτῶν πάσχοντας καὶ στερεῶς προσκεκολλημένους εἰς τὴν πλευράν.

Τὴν γνώμην τοῦ Ζίμμερμαν, ὅτι ἡ ἀσθένεια αὕτη δύναται νὰ εἶνε κοινὴ εἰς ὅλους τοὺς λαούς, προσεπικυροῖ καὶ ὁ μεταφραστής του δρ. Ν Μ Σ ἀναφέρων ὅτι διερχόμενος ἐκ Ροττερδάμης καὶ Ἀμστελοδάμου συνήντησε Τοῦρκον πολὺ καταβεβλημένον. Τὸν ἠρώτησε τὸ αἴτιον τῆς θλίψεώς του καὶ ἐκεῖνος εὐχαριστῶν τῷ διηγήθη, ὅτι εἶχε συλληφθῇ ὑπὸ τῶν χριστιανῶν εἰς τὰς ἰταλικὰς ἀκτάς, ὅτι, κατόπιν μακροχρονίου φυλακίσεως, εἶχεν ἀνακτήσει τὴν ἐλευθερίαν του καὶ ὅτι ἦτο μὲν εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν τύχην του, ἀλλ' ἡ ζωηρὰ ἐπιθυμία νὰ ἴδῃ τοὺς συγγενεῖς του τόσον μοιραίως τὸν εἶχε κυριεύσει, ὥστε ἐπὶ δύο λεπτὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν συνομιλίαν του, χωρὶς νὰ εἴπῃ τι ἐκτὸς τοῦ θέματος. Ἐξεθείαζε ἄνευ διακοπῆς τὰ κέρδη εἰς τὴν πατρίδα του, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ὡς τὸ κέντρον τῆς εὐτυχίας του. Ὅθεν συνεπέρανα, λέγει, ὅτι ἡ νοσταλγία ἦτο ἡ αἰτία τῆς ἀληθῶς νοσηρᾶς καταστάσεώς του. Ἅμα ἐφθάσαμεν εἰς Ἀμστελόδαμον, τὸν ὡδήγησα εἰς τὸ Χρηματιστήριον, ὅπου συνήντησε τοὺς συμπατριώτας του, τόση δὲ ἦτο ἡ χαρὰ τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασε τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὥστε ἔμεινεν ἄναυδος καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας εἶδα ἕνα ἄνθρωπον ὅλως διαφορετικὸν μὲ χαρακτῆρα εὔθυμον καὶ ἕνα τῶν μᾶλλον εὐχαρίστων ἀνθρώπων ἐξ ὅσων ἐγνώρισα εἰς τὴν ζωήν μου.

Ἀναφέρει προσέτι ὁ αὐτὸς μεταφραστής, ὅτι εὑρισκόμενος εἰς Λέϊντεν παρετήρησε τὴν αὐτὴν ἀσθένειαν καθ' ὅλους τοὺς βαθμούς της. Μεταξὺ πολλῶν Οὔγγρων, σποιδαζόντων τότε εἰς τὴν ἐκεῖ ἀκαδημίαν καθὼς καὶ εἰς ἐκείνην τῆς Οὐτρέχτης, εὑρίσκοντο τρεῖς τόσω προσβεβλημένοι ἐκ τῆς ρηθείσης ἀσθενείας, ὥστε κατήντησαν μανιακοί. Εἷς ἐξ αὐτῶν, ὀνόματι Σάτμαρυ, ἐθεραπεύθη ἐκ τῆς μανίας του μόνον μετὰ βραδὺν ὕπνον. Ἄλλος, Μπαλὸχ ὀνόματι, εὐρείας μορφώσεως, καλὸς μαθηματικὸς καὶ ἔξοχος ποιητὴς λατῖνος, ὡδηγήθη εἰς Οὐγγαρίαν, ὅπου ἀπέθανε κατόπιν, συνεπείᾳ τῆς μανίας του. Καὶ ἄλλος ἔπεσε πρὸ τῶν ποδῶν του μὲ φρικώδεις σπασμοὺς, ἀφοῦ πλησίον του διεσκέδασε, ἐνῷ ἄλλοι διαρκῶς ὁμιλοῦντες περὶ τῆς πατρίδος των, μετὰ πᾶσαν συνομιλίαν, ἐπανέπιπτον εἰς τὸ θέμα περὶ τοῦ τόπου των.

Οἱ δυστυχέστεροι λαοὶ, λέγει ὁ Ἄλιμπερτ, θεωροῦνται οἱ μᾶλλον προσκολλώμενοι εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος. Ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρως εἶνε ὁ αὐτὸς εἰς ὅλους τοὺς γνωστοὺς ἀγρίους. Οἱ Ἐσκιμῶοι μεταφερόμενοι εἰς ἄλλα κλίματα ἀδύνατον νὰ λησμονήσουν τὰ ἔλαια τῆς φαλσίνης, τὰ κρέατα τῆς φώκης, τὰς λέμβους, τὰ ἔλκυθρά των. Ἀγαποῦν τὸν βορρᾶν, ὅπως μερικὰ πτηνὰ δὲν κατοικοῦν, εἰμὴ εἰς τὰς ὑπερβορείους χώρας. Ἂν ἠδύνατο νὰ περιγραφῇ τί αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ τοῦ κατοικοῦντος τὴν Σιβηρίαν, ὅταν κάθηται πλησίον τῆς ἐρωμένης του ὑπὸ τὴν σκιὰν μιᾶς ἐλεεινῆς πενθίμου ἐλάτης, θὰ ἐνόει ὅτι δοκιμάζει τὰς αὐτὰς παραφορὰς ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ζῇ ὑπὸ τὸν ὡραῖον τῆς Προβιγγίας οὐρανὸν ἐν φύλλον χόρτου ἀρκεῖ νὰ τέρψῃ τὴν ὅρασίν του. Ἔχει δημοσιευθῇ ἡ ἱστορία τοῦ Ὀταΐτα ὁδηγηθέντος εἰς Γαλλίαν ὑπὸ τοῦ κ. Μπουγκαινβίλ. Διηγεῖται οὗτος τὸ αἴσθημα χαρᾶς, τὸ ὁποῖον ἐδοκίμασε, ὅταν ὁδηγηθεὶς εἰς ἓν περιβόλιον ἐνηγκαλίσθη παραφόρως τὸ ἀρτόδενδρον, τὸ ὁποῖον τοῦ ὑπενθύμιζε τὸν τόπον του. Ὁ ψυχικὸς ἐκεῖνος πυρετὸς, ὁ ὁποῖος τὸν ἔφθειρεν ἐν Εὐρώπῃ, τότε κατέπαυσεν, ὅταν κατορθώσας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ὀταΐτῃ ἐπίστευσεν, ὅτι ἀνεγνώρισεν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον τὸν μετέφερε, τὴν πατρικήν του στέγην. Τὸ νὰ ἐκδυθῇ τὸ εὐρωπαϊκὸν ἔνδυμα, νὰ ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, νὰ πλησιάσῃ κολυμβῶν τὴν πλησιεστέραν ἀκτὴν, νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη του, πάντα ταῦτα ἦσαν ἡ ἐκδήλωσις αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον μόλις οὗτος εἶχε φανερώσει ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε ὅλην του τὴν ἰσχὺν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς γενεθλίου νήσου του.

Ὁ αὐτὸς πόθος πρὸς τὸ γενέθλιον ἔδαφος ἄγει μερικοὺς μαύρους, μεταφερομένους εἰς τὰς γαλλικὰς ἀποικίας, νὰ στασιάζουν, ἐνῷ τὸ πλοῖον εἶνε μακρὰν τῆς παραλίας, κατὰ τῶν λευκῶν καὶ νὰ τοὺς φονεύουν διὰ νὰ φθάσουν κολυμβῶντες τὴν Ἀφρικανικὴν ἀκτήν. Ἡ ἄβυσσος χαίνει πρὸ αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ αἴσθημά των δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ὑπολογίζουν τοὺς κινδύνους καὶ νὰ μετροῦν τὰς ἀποστάσεις, ἐνῷ ἄλλοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος ἀγόμενοι δηλητηριάζονται φανταζόμενοι, ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἐπανεύρουν τὴν χώραν των.

Προσθέτει ὁ αὐτὸς Ἄλιμπερτ, ὅτι ἀναφορικῶς πρὸς τὸ γενέθλιον ἔδαφος, συμβαίνει συνήθως ὅ,τι καὶ κατὰ τὰς πρώτας ἐντυπώσεις τῆς ζωῆς. Πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τις τοὺς ἐφεστίους θεούς του διὰ νὰ σισθανθῇ πόσον εἶνε γλυκεῖα ἡ ἐπάνοδος εἰς αὐτούς. Μετὰ μακρὰν ἀπουσίαν μὲ ποίαν παραφορὰν ἐπαναλαμβάνομεν τὰς παλαιάς μας συνηθείας ! πόσον γινόμεθα προσφιλεῖς πρὸς ὅ,τι ἠγαπήσαμεν ! Μὲ πόσην ἀπληστίαν στρέφομεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα μᾶς παρουσιάζονται, μὲ ποίαν μέθην χαρᾶς παρατηροῦμεν τὴν οἰκίαν, ὅπου ἐγεννήθημεν, τὴν γῆν, ὅπου ἀνετράφημεν ! Ἀναλύομεν ὅλας τὰς ἐπισυμβάσας εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς τὸν κῆπον, εἰς τὸν λειμῶνα μεταβολάς· παρατηροῦμεν, ἐὰν τὸ δένδρον ηὔξησε, ἐὰν παρέκλινε τοῦ ρυακίου ὁ ροῦς· ζητοῦμεν τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα ἐγένοντο μάρτυρες τῶν παιδιῶν τῆς νεότητός μας· χύνομεν δάκρυα χαρᾶς παρατηροῦντες τὴν θέσιν, ὅπου ἀφήκαμεν τοὺς πρώτους στεναγμούς μας, ἐνθυμούμεθα τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας εἶχον λάβει διὰ τὴν νεότητά μας. Τοιαῦτα αἰσθήματα δυσκόλως περιγράφονται. Αἱ ἀναμνήσεις τῆς φαντασίας εἶνε αἱ μᾶλλον συγκινοῦσαι καὶ ταύτας παρέχει ἡ πατρίς.

Μάτην λαοὶ φιλόξενοι πειρῶνται νὰ παραμυθήσουν τὸν ἀποξενωθέντα τῆς πατρίδος του. Ἡ θλῖψις ἀναγινώσκεται ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Αἱ εὐχαὶ πᾶσαι καὶ αἱ ἐλπίδες του ἀπευθύνονται πάντοτε πρὸς τὸ γενέθλιον ἔδαφος, οὐδὲ παύει ποτὲ νὰ ἐπιθυμῇ τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον θὰ τὸν ἐπανοδηγήσῃ εἰς τοὺς συγγενεῖς του. Θὰ ἔλεγέ τις, ὅτι ὁ ἔρως οὗτος πρὸς τὴν πατρίδα, ὁ ὁποῖος βαίνει πάντοτε αὐξανόμενος μὲ τὸν χρόνον καὶ τὴν ἀπόστασιν, ἐξαρτᾶται ἐκ ποιᾶς τινος ψυχικῆς διαθέσεως, ἔκ τινων στοιχείων, ἔκ τινων ἀρχῶν τῆς φυσικῆς καταστάσεως, αἱ ὁποῖαι ἀντιδρῶσιν ἐνίοτε καὶ μᾶς ἐξαναγκάζουν νὰ ἐπαναπαυώμεθα, οὕτως εἰπεῖν, ἀκουσίως μας ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅστις ἐφαίδρυνε τὸ λίκνον μας.

Εἶνε ὁ ἔρως τῆς πατρίδος, ὁ ὁποῖος ἄγει τὸν Ὁμηρικὸν ἥρωα Ὀδυσσέα, παρὰ τὰς προσπαθείας τῆς πολυφαρμάκου Κίρκης, ὅπως τὸν κρατήσῃ πλησίον της καὶ τῆς δολερᾶς Καλυψοῦς, ὅπως τὸν πείσῃ νὰ παραμείνῃ μακρὰν τῆς προσφιλοῦς του Ἰθάκης, εἶνε λέγω, ὁ ἔρως τοῦ γενεθλίου ἐδάφους, τὸν ὁποῖον ἐξάπτει ἡ ἐπιθυμία ν' ἀποθάνῃ ὁ ἥρως οὗτος, ἀρκεῖ νὰ ἔβλεπε τὸν καπνὸν ν' ἀνεβαίνῃ ἀπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας του. Εἶνε ὁ ἔρως τῆς πατρίδος, ὁ ὁποῖος προκαλεῖ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν Ἑβραίων παρὰ τὸν ποταμὸν τῆς Βαβυλῶνος καθημένων καὶ ἐνθυμουμένων τὴν Σιών. Εἶνε ὁ ἔρως τῆς πατρίδος, ὁ ὁποῖος πληροῖ ἐνθουσιασμοῦ καὶ χαρᾶς τοὺς Μυρίους, διακρίνοντας ἀπὸ τοῦ ὄρους Θήχη τὸν Εὔξεινον καὶ ἐν ἀλαλαγμῷ ἀναφωνήσαντας : Θάλαττα ! Θάλαττα ! Τί ἄλλο εἰμὴ ὁ ἔρως τοῦ γενεθλίου ἐδάφους ἀναγκάζει τοὺς Φωκαεῖς, ἐγκαταλιπόντας τὴν πόλιν των διὰ νὰ κτίσουν ἐν Κύρνῳ νέαν πατρίδα, ν' ἀποπλεύσουν καὶ πάλιν εἰς Φώκαιαν ; Τί ἄλλο εἰμὴ ὁ ἔρως τοῦ γενεθλίου ἐδάφους προτρέπει τὸν Φιλοκτήτην, ἀσπλάγχνως ἐγκαταλειφθέντα ἐν τῇ ἐρήμῳ Λήμνῳ, ὅτε μετὰ δεκαετῆ διαμονὴν εἶδε τοὺς Ἀχαιοὺς μεταβάντας ἐκεῖ διὰ νὰ τὸν ὁδηγήσουν εἰς τὴν Τροίαν, τὴν μὲ στολὴν αὐτῶν νὰ ὀνομάσῃ προσφιλεστάτην, τὸ δὲ φώνημα, τὸ ὁποῖον θωπεύει τὰς ἀκοάς του, φίλτατον, φίλτατον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ἄνεμον, ὁ ὁποῖος φέρει τούτους πλησίον του ; Καὶ ὅταν ὁ Θεόγνις ἐπισκεφθεὶς τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Εὔβοιαν μετέβη κατόπιν καὶ εἰς τὸ ἀγλαὸν ἄστυ τοῦ Εὐρώτα, δὲν ὁμολογεῖ ἄρά γε ὅτι τίποτε δὲν εἶνε γλυκύτερον ἀπὸ τὴν πατρίδα ; Καὶ ὁ Σωκράτης δυνάμενος νὰ ζήσῃ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν, διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ γνωστὴν κατηγορίαν, δὲν προτιμᾷ νὰ πίῃ, ἔστω καὶ ἀδίκως τὸ κώνειον βαυκαλιζόμενος ὑπὸ τῆς γλυκείας ἐλπίδος, ὅτι τὰ ὀστᾶ του τοὐλάχιστον θ' ἀνεπαύοντο εἰς τοὺς κόλπους τῆς προσφιλοῦς του Ἀττικῆς γῆς ; Εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἐγεννήθην, ἀναφωνεῖ ὁ Κικέρων, καὶ αἰσθάνομαι ἐνδομύχως τι, τὸ ὁποῖον ἐμφωλεύει καὶ κρύπτεται ἐν ἐμοὶ, τὸ ὁποῖον μὲ ἄγει νὰ θεωρῶ τὸν τόπον τοῦτον εὐδαιμονέστερον καὶ προσφιλέστερον παντὸς ἄλλου. Καὶ ὑπό τινος ἄλλου, εἰμὴ ὑπὸ νοσταλγίας, κατείχετο ὁ ἀτυχὴς Κάλβος ἐν τῇ ξένῃ, ὅταν ἔγραφε :

«Νὰ μὴ δώσῃ ἡ μοῖρά μου εἰς ξένην γῆν τὸν τάφον. Εἶνε γλυκὺς ὁ θάνατος μόνον, ὅταν κοιμώμεθα εἰς τὴν πατρίδα !»

Τί ἄλλο ἢ τὸ πάτριον ἔδαφος εἶχε κατὰ νοῦν ὁ ἡμέτερος Φώσκολος γράφων ἐν τῇ ξένῃ :

«Ὦ ποθητή μου Ζάκυνθο, ποῦ πάντοτε μὲ χάρι τὸ κῦμα καθρεφτίζεσαι στὰ Ἑλληνικὰ νερά.....'

.. ..

ἀφ' τὸ παιδί σου τ' ἄχαρο, ὦ μητρική μου γῆ, θὰ λάβῃς τὸ τραγοῦδι του, μόνη σου συντροφιά ;»

Τί ἄλλο στιχουργῶν ὁ Γουζέλης ἐπόθει ξενιτευμένος, ὅταν ἔγραφε :

«Εἰς Ἰωάννου τὸν ναὸν τὸν θεῖον τοῦ Γουζέλη
»Ἂς κηδευθῇ τὸ σῶμά μου καὶ ταῦτά μου τὰ μέλη ;»

Καὶ τέλος δὲν ἦτο ὁ ἔρως τοῦ γενεθλίου ἐδάφους ὁ οἰστρηλατῶν τὸν Τσακασιᾶνόν μας νὰ γράψῃ εἰς τοὺς «Σπουργίτας» του :

«Ὅσω ἔχω ἐγὼ τοῦ Ζάκυνθος τὰ πήλινα κανάτια,
»Δὲν ἔχω Λόντραις, Νάπολες καὶ πλούτια καὶ παλάτια ;»

Ὁ πρὸς τὸ πάτριον ἔδαφος ἔρως, ἡ νοσταλγία, δὲν παρατηρεῖται εἰς πρόσωπα καὶ εἰς λαοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα, τὰ πτηνὰ, τὰ ἔντομα. Ἔχει φυσιολογικῶς παρατηρηθῇ, ὅτι τινὰ τούτων μεταφερόμενα εἰς μεγάλας ἀποστάσεις ἐπιστρέφουν μὲ ἔκτακτον ταχύτητα εἰς τὰ μέρη, ὁπόθεν ἀνηρπάγησαν. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἐγένετο ἰδίως εἰς τὰ πτηνὰ τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ὀρέων, εἶνε δὲ δύσκολος ἡ ἐκπόσις των, διότι προκαλεῖ εἰς αὐτὰ ἀνίαν, ἡ ὁποία συχνὰ τοῖς ἐπιφέρει τὸν θάνατον. Ὁ βαρῶνος Βέσνερ, διοικητὴς τῆς Καϋέννης, λέγει ὁ Ἄλιμπερτ, συνέλαβε τὸ σχέδιον νὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην μελίσσας τῆς Γαλλίας. Οὐδὲν παρέλειψε ὅπως φέρῃ εἰς πέρας τὴν ἐπιχείρησίν του. Αἱ κυψέλαι ἐτοποθετήθησαν εἰς θέσιν μακρὰν παντὸς θορύβου καὶ εὐνοϊκωτάτην, ἀλλὰ τὴν μεθεπομένην ἡμέραν μεταβὰς νὰ τὰς ἐπισκεφθῇ εἶδεν, ὅτι εἶχον ἐξαφανισθῇ. Πόσον δὲ κατεπλάγη ἀκούσας, ὅτι αἱ μέλισσαι εἶχον πᾶσαι συγκεντρωθῇ ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ τοῦ πλοίου τὸ ὁποῖον τὰς εἶχε μεταφέρει ἐξ Εὐρώπης ἐκεῖ καὶ ἦτο ἕτοιμον ν' ἀπάρῃ διὰ Γαλλίαν. Τὰ δυστυχῆ ταῦτα ἔντομα περιέπιπτον διαρκῶς εἰς τὰ ἱστία τοῦ πλοίου. Καὶ προσθέτει : Δὲν εἶνε ἡ προσποιητὴ ἀνάγκη, οὐδὲ ἀποτέλεσμα συνηθείας ἡ ἀκαταγώνιστος τάσις τῆς νοσταλγίας. Τοὐναντίον εἶνε κλίσις φυσικὴ ἀνήκουσα εἰς τὴν θείαν Πρόνοιαν.

Χιλιάδας παραδειγμάτων πάσης ἐποχῆς καὶ παντὸς λαοῦ θὰ εἶχον νὰ παραθέσω ἐν σχέσει πρὸς τ' ἀποτελέσματα τῆς νοσταλγίας, ἀλλὰ νομίζων, ὅτι ἐκ τῶν ὀλίγων, τὰ ὁποῖα ἀνέγραψα, ἔλαβον οἱ ἀναγνῶσταί μου ἰδέαν, ἔστω καὶ μικράν, τοῦ ἠθικοῦ τούτου πάθους, θὰ περάνω τὸ ἄρθρον μου μνημονεύων δύο ποιημάτων μόνον, τοῦ μὲν δημώδους ἀνήκοντος εἰς τὴν Ἰνδικὴν χώραν, τοῦ δὲ εἰς Ἕλληνα ποιητὴν, τὸν Ζαλοκώσταν :

«Ἂν ξερριζώσῃς τὸ λωτὸ ἀπ' τὴ Σερναγόρα
»καὶ τὸν φυτεύσῃς μακρυὰ εἰς ἄλλη ξένη χώρα,
»τὰ φύλλα του θὰ μαραθοῦν, καὶ ἂν ξαναφυτρώσῃ,
»λουλούδι μαραζιάρικο κι' ἀμύριστο θὰ δώσῃ.
»Ἐκεῖνος ποῦ τὸν τόπο του τὸν πατρικὸν ἀφίνει
»κι' εἰς χώρα πάει μακρυνὴ παντοτεινὰ νὰ μείνῃ,
»σὰν τὸ λωτὸ θὰ μαραθῇ καὶ ἂν ριζοβολήσῃ,
»μιὰ μέρα ὁ ψυχρὸς βορρᾶς θὰ τὸν φυλλομαδήσῃ.
»Κάθε λωτὸς ἀνθοβολεῖ μόν' εἰς τὴ Σερναγόρα,
»κι' ἄνθρωπος στὴ πατρικὴ καὶ ἀγαπητή του χώρα».

Καὶ :

«Ὁ φεύγων τὴν πατρίδα του πικρὰ θ' ἀναστενάξῃ,
»Ὅπου γεννᾶται ἡ ψυχὴ, ἐκεῖθεν ἂς πετάξῃ».

Ζάκυνθος *ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΖΩΗΣ*

ΤΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

(Χαρισμένο στὴν εὐγενικὴ κυρία ποῦ ξύπνησε μέσα μου τὴν ὑπερηφάνεια τοῦ φύλου μου.)

Περπατοῦσε ἀργὰ στὸ μεγάλο δρόμο μὲ σκυμμένο κεφάλι. Ἀμάξια, κάρρα, διαβάτες περνοῦσαν δίπλα της, μ' αὐτὴ φαινόταν σὰν νὰ μὴν ἄκουε τίποτε. Ξακολουθοῦσε τὸ δρόμο της, μὲ τὸ ἴδιο ἀνάλαφρο βῆμα. Ἕνα γράμμα μονάχα κρατοῦσε στὸ χέρι καὶ τὤσφιγγε νευρικὰ στὰ δάκτυλά της.

Ἔξαφνα γνώριμα βήματα ἄκουσε δίπλα της. Ἀπότομα σήκωσε τὸ κεφάλι. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἕνα κῦμα αἵματος ἔβαφε τὰ μάγουλά της. Ἁπλωσε τὸ χέρι.

— Τί κάμνεις Νῖκο ; Ἡ φωνή της ἔτρεμε. Μέρες ἔχω νὰ σ' ἰδῶ.

— Μήπως φταίω ἐγώ ; Ἐσὺ τὸ θέλησες. Μὲ ξέχασες φαίνεται.

— Ἐγώ ; Ἴσια-ἴσια π' ἀνησυχοῦσα καὶ σούγραψα. Μὰ καλύτερα ποῦ δὲν σὲ εἶδα.

Ἡ μορφή του σκοτείνιασε. Πάλι γράμματα ψυχρὰ καὶ ἀδιάφορα. Μαρίκα ἔλα πειὰ ἐκεῖ στὰ βράχια νὰ μιλήσουμε. Ἔχομε ἀνάγκη νὰ νοιώσωμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Τί νοιώθεις ; Ἔλα πειά. Πές τὸ ναί.

Τὴν κύτταζε κι' ὅλη λὲς ἡ ζωή του εἶχε συγκεντρωθεῖ στὸ βλέμμα ἐκεῖνο τὸ γεμᾶτο παράκληση, ἀμφιβολία καὶ πόνο. Ἐκείνη κρατοῦσε χαμηλωμένα τὰ μάτια καὶ κτυποῦσε μὲ τὸ παποῦτσι τὸ χῶμα. Πάλευε.

— Νῖκο, δὲ μπορῶ.... ψιθύρισε μὲ κομμένη φωνή. Δὲ μπορῶ. Τὸ ξέρεις καλά.

— Δὲ θέλεις ; καλά. Ἀντίο σου.

Εἶχε χλωμιάσει μὰ ἡ φωνή του διατηροῦνταν δυνατὴ, ἄτρεμη.... Ἔκαμε νὰ φύγῃ.... Τοῦ φώναξε ξεψυχισμένα.

— Θάρθω περίμενε... Χωρίστηκαν. Ἐκεῖνος τράβηξε στὸ μεγάλο δρόμο ἐνῷ κείνη ἔστρεψε σ' ἕνα στενό. Περπατοῦσε διστακτικὰ καὶ στὸ κεφάλι της χίλιες σκέψεις πάλευαν. Τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ ; Θυμόταν, ἄλλη μιὰ φορὰ βρέθηκε σ' αὐτὴ τὴ θέση. Ἦταν στὴ θάλασσα.

Δὲν τολμοῦσε ν' ἀφίσῃ τὸ σῶμά της, καὶ κρατοῦσε σφικτὰ τὰ ξύλα τῆς καμπίνας. Αἱ φίλες της γελοῦσαν. Μὰ μιὰ στιγμὴ, μὲ μιᾶς, ρίχτηκε στὸ νερό. Εἶχε νικήσει τὸ φόβο.

Ξαφνικὰ πῆρε τὴν ἀπόφασή της. Ἔπρεπε νὰ νικήσῃ καὶ πάλι.

Ἔστρεψε πίσω, κι' ἀκολούθησε κι' αὐτὴ τὸ μεγάλο δρόμο. Ἔνοιωθε ἕνα ἀόριστο λάφρωμα μέσα της κι' ἄθελά της μουρμούριζε κάποιο στιχο ποῦ ἔλεγε πάντα της ὅταν ἔπερνε μιὰ τολμηρὴ ἀπόφαση.

«Καὶ σπάνοντας τὶς ἀλυσσίδες μου
Θὲ νὰ πετάξω, λεύτερη, μακρυά.»

Κι' ἀλήθεια, τῆς φαινόταν σὰν κάποια δυνατὴ ἀλυσσίδα νὰ εἶχε σπάσει, ποῦ τὴν ἔδενε μὲ τὶς μωρὲς πρόληψες τῆς κοινωνίας. Μονάχη τώρα, θὰ τραβοῦσε ἀσκόνταφτα τὸ δρόμο τῆς ζωῆς της, ἀκολουθώντας, σὰν λαμπάδα, τὸ δυνατὸ χέρι. Ἐκείνου π' ὡδήγαε. Τίποτα πειὰ δὲ θὰ τὴν τραβοῦσε ἀπὸ τὸ δρόμο αὐτὸ, καὶ κάθε ἐμπόδιο ποῦ θὰ συναντοῦσε, θὰ τὸ σύντριβε μπρὸς στὴν ἀτσαλένια της θέληση.

Εἶχε φθάσει κοντὰ στὴ θάλασσα. Ἔν ἀγεράκι ἐλαφρὸ τῆς χαΐδευε ἁπαλὰ τὸ πρόσωπο. Ἡ καρδιά της ἄρχισε νὰ κτυπάει ἀνήσυχα, σιγὰ σιγὰ, χλώμιαζε. Μὰ τραβοῦσε.... Δέκα βήματα μόνο τὴ χώριζαν ἀπ' τὸ δρόμο ποῦ περίμεν' ἐκεῖνος.

Ἔξαφνα, εἶδε κάποιο κύριο νὰ τῆς βγάλῃ τὸ καπέλλο. Μηχανικὰ χαιρέτησε. Ἦταν κάποιος φίλος τοῦ μπαμπᾶ της. Τινάχθηκε, σὰν νὰ ξυπνοῦσε ἀπ' ὄνειρο. Ἡ πραγματικότητα ἁπλώθηκε στὰ μάτια της.

— Δὲ θὰ μπορέσω... δὲ θὰ μπορέσω... μουρμούρισε ἀπελπισμένα.

Γύρισε πίσω.

.... Τὰ μάτια της εἶχαν γεμίσει δάκρυα.

Χίος ΡΕΝΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Εἰς τὰ Ὀλύμπια ἐδόθη ἔκτακτος συναυλία διοργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Παροικίας, καὶ ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν προσφύγων.

Εἰς τὴν ὅλην μουσικὴν ἑορτὴν ἔλαβον μέρος προσφερθέντες δωρεὰν οἱ ἐκλεκτότεροι ἐκ τῶν μουσουργῶν καὶ καλλιτεχνῶν μας. Τὸ ἀκροατήριον πυκνὸν καὶ ἐκλεκτὸν, μεταξὺ τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο αἱ οἰκογένειαι τῶν πρεσβευτῶν παρακολουθοῦσαι μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐκλεκτῶν ἔργων. Ἐπίσης μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἠκούσθη καὶ ὁ κ. Α. Lacy πλωτάρχης τῆς Βρεττανικῆς Ναυτικῆς Ἀποστολῆς, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ μέσῳ βαθυτάτης σιγῆς διερμήνευσε διὰ συγκινητικῶν λόγων τὴν τραγικὴν θέσιν τῶν προσφύγων καὶ ηὐχαρίστησε ὅλους ὅσοι εἶχον τὴν εὐγένειαν νὰ συντελέσουν εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν ἀνακούφισιν τῶν θυμάτων τῆς κακῆς τύχης.

Τὸ εἰσπραχθὲν ποσὸν ὑπερέβη τὰς εἴκοσι πέντε χιλιάδας δραχμῶν.

***

ΑΙ ΛΑΪΚΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

Εἰς τὴν εὐρεῖαν αἴθουσαν τοῦ Ἀττικοῦ ἐδόθησαν ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα τῶν Λαϊκῶν Συναυλιῶν. Τὸ πρόγραμμα τῆς πρώτης Συναυλίας μὲ πολλὴν τὴν προσοχὴν ἐκλεγμένον. Συμφώνως πρὸς τὸν εὐγενῆ σκοπόν του, περιελάμβανε μουσικὴν προσιτὴν εἰς ὅλους, χωρὶς νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια, τῆς καλαισθησίας καὶ τῆς εὐγενοῦς ἐμπνεύσεως. Ἔπαιξαν Σοῦμπερ, Μασσενὲ, Γκρίγκ καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ παλαιὰ βάλς τοῦ Στράους, τὸ ὁποῖον ἔφερε καταφανῆ τὴν συγκίνησιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς ὅσοι εἶχον ὑπερβῇ τὴν πρώτην νεότητα.

***

Ἐπίσης καὶ ἡ Δευτέρα Συναυλία ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας καὶ εἶχε τὴν αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ ὑποστήριξιν Ἰδιαιτέρα εὐχαρίστησις ἐξεδηλώθη κατὰ τὴν Ἀλγερινὴ Σουΐτα τοῦ Σαιησάνς, τῆς ὁποίας ἡ ἐκτέλεσις ἦτο ὄντως τελεία ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μπουστιγτούη.

Ἐπίσης πολὺ εὐχάριστος ἦτο καὶ ἡ παρεμβολὴ εἰς τὴν μουσικὴν τῆς Ὀρχήστρας τῆς Δος Ἑλένης Κουντούρη. Ἡ Δὶς Κουντούρη εἶνε Ἑλληνὶς ἐκ Ρωσσίας ὑψίφωνος, καὶ ἔχει τὴν ἀπόφασιν ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Σκηνῆς. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔχει ὅλα τὰ προσόντα διὰ καλλιτεχνικὴν σταδιοδρομίαν.

***

Η ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ κ. Μπουντικῶφ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν δευτέραν συμφωνικὴν Συναυλίαν τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ὡς διευθυντὴς τῆς Ὀρχήστρας.

Τὸ «Ποίημα τῆς Ἐκστάσεως τοῦ Σκριαμπίν. ἔργον ἀπὸ τὰ δυνατώτερα καὶ ἀρτιώτερα τοῦ Ρώσσου Συνθέτου, ἀνέδειξε ἐπὶ πλέον τὴν ἱκανότητα τοῦ κ. Μπουντικώφ, διότι μόνον ἕνας μαέστρος τῆς ἀξίας του θὰ ἠδύνατο νὰ διευθύνῃ τὸ περίπλοκον καὶ πολυσύνθετον αὐτὸ ἔργον. Ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Φρῆμαν εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξῃ τὴν σπανίαν δεινότητά του εἰς τὸ Πιάνο, εἰς τὴν «Παθητικὴν Συμφωνίαν» τοῦ Τσαϊκόφσκυ, καίτοι δὲν τὸν ἐβοήθη ἀπολύτως ἡ ὑπόλοιπος ὀρχήστρα.

Τὸ κοινὸν μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε συρροῆς σπεύδει εἰς τὰς Συμφωνητικὰς Συναυλίας τῆς Ὀρχήστρας τοῦ Ὠδείου.

ΘΕΑΤΡΑ

ΓΚΑΙΤΕ : *«Φάουστ» — Τραγωδία. Μετάφρασις Κ. Χαντζοπούλου. Θίασος Κοτοπούλη*

Διαβάζοντας κανένας τὸν πρόλογο στὴν δεύτερη συμπληρωμένη μετάφραση τοῦ «Φάουστ» ἀπὸ τὸν Χατζόπουλο, σταματάει μπρὸς τὴν εἰλικρινὴ μετριοπάθεια μὲ τὴν ὁποία χαρακτηρίζει τὴν ὑπέροχη μετάφρασή του ὁ ἴδιος ὁ μεταφραστής. Μετάφραση τοῦ «Φάουστ» μᾶς ἔδωσε καὶ ὁ Προβελέγγιος καὶ μάλιστα μ' ἀρκετὴ προσοχή. Μὰ τί φταῖμε ἐμεῖς ἂν ἡ δεύτερη δὲν μᾶς μιλάει καθόλου στὴν καρδιά ; Κι' ὅμως ἡ αἰτία βρίσκεται εὔκολα· ἡ δεύτερη εἶνε μεταφρασμένη σὲ καθαρεύουσα. Μὲ τὶς τέσσερες, κλασσικὲς πιὰ γιὰ μᾶς σήμερα, μεταφράσεις ποὺ ἔδωσε ὁ Χατζόπουλος στὴ Νεοελληνικὴ μας φιλολογία (Γκαῖτε «Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις» καὶ «Φάουστ» — Ὄφμανσταλ «Ἠλέκτρα» — Γκέγιερσταμ «Τὸ βιβλίο τοῦ μικροῦ ἀδερφοῦ») ἔδωσε μιὰ πλατειὰ ὤθησι στὴ φιλολογία μας καὶ ἔκανε ὅ-

λους μας νὰ δοῦμε πόσο ὑπέροχα μπορεῖ κανένας νὰ μεταχειριστῇ καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἐπάνω στὴ νεοελληνικὴ γλῶσσα, ὅταν εἶνε καλλιτέχνης. Ἔτσι στὴ μετάφρασι τοῦ «Φάουστ»— τοῦ μεγαλύτερου ποιητικοῦ δημιουργήματος τοῦ Γκαῖτε— ἐχτὸς ἀπὸ μιὰ τέλεια μετάφρασι ὅσον ἀφορᾷ τὶς φράσεις καὶ τὸ νόημα, κατώρθωσε νὰ μᾶς δώσῃ καὶ μιὰν ὑπέροχη ρυθμικὴ ἀπόδοσι τοῦ πρωτοτύπου γεμάτην ἀπὸ ποίησι.

Ὁ «Φάουστ» ποὺ παίχθηκε στὴν Κοτοπούλη ἤτανε τέλεια ἀσυνάρτητος. Ἂς ἀφίσουμε μερικὲς σκηνὲς (πρόλογος στὸ θέατρο, περίπατος, δρόμος, μητρόπολις κτλ.) ποὺ ἴσως μπορεῖ στὸ θέατρο κανεὶς νὰ παρλείψῃ· ἐχτὸς αὐτῶν ὑπάρχουν κι' ἄλλες σκηνὲς ποὺ βγαίνωντας χαλᾶνε ὅλο τὸ νόημα τῆς τραγωδίας· τέτοιες εἶνε ἡ σκηνὴ στὸ μαγερειὸ τῆς στρίγκλας, ἡ σκηνὴ στὸν κῆπο κτλ., κι' ἄλλες ὡραιότατες καθὼς ἡ σκηνὴ τοῦ χρυσοῦ γάμου τοῦ Ὄμπερον καὶ τῆς Τιτάνιας (ἰντερμέδιο), ἡ σκηνὴ τῆς νύχτας τῆς Βαλπούργης κτλ. Γιὰ ἕναν ποῦ δὲν εἶχε διαβάσει τὸ ἔργο, ἐκεῖνο ποὺ παίχθηκε ἐπάνω στὴ σκηνὴ ἦταν ἀκατάληπτο.

Ὁ «Φάουστ» εἶνε ἀπὸ κεῖνα τὰ ἔργα ποὺ δὲν μποροῦν νὰ παιχθοῦν ἐπάνω στὴ σκηνὴ κυρίως ἕνεκα τεχνικῶν δυσκολιῶν. Κι' ἔτσι ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἐχειροκροτήσαμε τὴν ἀποτυχία του στὸ θέατρο Κοτοπούλη. Μ' ὅλη τὴ μεγάλη προσπάθεια ποὺ κατέβαλλαν τόσον ἡ Δνὶς Κοτοπούλη, ὅσον καὶ ὁ κ. Φὺρστ δὲν μπόρεσαν ἐπάνω τους νὰ κρατήσουν ὁλόκληρο τὸ ἔργο. Μάλιστα ὁ κ. Ἀργυρόπουλος (ποὺ εἶχε ὡραίες ἐπιτυχίες στὴν «Παλιὰ Ἀϊδελμβέργη» καὶ τόσα ἄλλα ἔργα) δὲν ἔπρεπε νὰ διαλέξῃ τὸ ρόλο τοῦ Μεφιστοφελοῦς. Ἐχτὸς τοῦ κ. Ἀποστολίδη ποὺ ὡς Βαλεντῖνος ἔπαιξε ἀρκετὰ καλά, ὅλοι οἱ ἄλλοι παίξανε παντομίμα καὶ κωμῳδία. Ἤταν κρῖμα νὰ καταστρέψουνε ἀπὸ σκηνῆς τὸν «Φάουστ».

Ὅσον ἀφορᾷ γιὰ τὴ σκηνοθέτησι ἐκεῖ εἶνε ποὺ πρέπει νὰ δώσουμε τὸ πρῶτο βραβεῖο. Παραμερίζοντας τὴ σκηνοθέτησι τῆς σκηνῆς τοῦ προλόγου στὸν οὐρανὸ, ἂς ἔρθουμε στὸ σπουδαστήριο τοῦ Φάουστ. Ὁ Γκαῖτε ὁρίζει· «μιὰ στενὴ γοτθικὴ κάμαρα μὲ ψηλοὺς θόλους». Ἀντὶ γιαυτὰ ἡ σκηνὴ παράστανε μιὰ κοινὴ κάμαρα σκοτεινὴ, μὲ ἐπίπεδο, ὀρθὴ καὶ δίχως διόλου θόλους καὶ μὲ παράθυρα μάλιστα βυζαντινοῦ ρυθμοῦ. Μὰ διάβολε, μερικὰ τόσον εὔκολα πράμματα πρέπει νὰ τὰ προσέχῃ κανεὶς, γιατὶ δὲν ἔχει ἀπέναντί του τοὺς ἀγρίους τῆς Ἀφρικῆς ποὺ δὲν ἔχουν καθόλου καλλιτεχνικὴ μόρφωσι, ἀλλὰ θεατὰς, τοὐλάχιστον, ποῦ ζοῦνε στὸν εἰκοστὸν αἰῶνα !

Γ. Κ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ

Μία εὐγενὴς ἐπιστημονικὴ μορφὴ ἐξέλιπε κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα. Ὁ Ἀριστείδης Ἀραβαντινὸς ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων ἰατρῶν τῆς πόλεώς μας, ἀπετέλει ἰδιαιτέραν φυσιογνωμίαν κατ' ἐξοχὴν ἀγαπητὴν καὶ σεβαστὴν καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν συναδέλφων του καὶ ἐν μέσῳ τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν περιβάλλοντος. Φιλοσοφικὴ διάνοια, εὐγενὴς ψυχὴ, πλουσία μόρφωσις καὶ συνδυασμὸς ἐπιζήλων κοινωνικῶν καὶ οἰκογενειακῶν ἀρετῶν ἐχρησίμευσαν ὡς βάθρον ἐφ' οὗ ἀνυψοῦτο ἡ γλυκεία μορφή του καὶ τὸ γαληνιαῖον ὕψος του. Τέκνον καὶ ὀντος τῆς εὐάνδρου Ἠπείρου καὶ υἱὸς τοῦ ἐπιφανοῦς ἐθνικοῦ ἀνδρὸς, τοῦ Παναγιώτου Ἀραβαντινοῦ, τοῦ διαπρεποῦς λογίου καὶ ἱστορικοῦ συγγραφέως, ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ περιφήμῳ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ τῶν Ἰωαννίνων καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1874, νεαρώτατος τότε ἐγένετο διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου.

Μετὰ ἐνδελεχεῖς συμπληρωματικὰς σπουδὰς ἐν Παρισίοις καὶ Βιέννῃ καὶ φέρων ὅλα τὰ ἐφόδια τῆς ὑπεροχου ἐπιστημονικῆς μορφώσεως ἐγκατεστάθη κατὰ τὸ 1880 εἰς τὴν Κέρκυραν ὅπου διαμείνας μέχρι τοῦ 1894 εἰργάσθη εὐεργετικῶς ἐξασκῶν τὴν θείαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμην. Ἐν τῇ εὐγενεστάτῃ καὶ πολιτισμένῃ κοινωνίᾳ τῆς Νήσου ἀφῆκε τὰς λαμπροτέρας καὶ ὡραιοτέρας ἀναμνήσεις. Προσηνὴς καὶ γλυκὺς πρὸς πάντας, συνεκέντρου θερμὴν τὴν λαϊκὴν ἀγάπην στρεφομένην ἔκτοτε εὐγνωμόνως πρὸς τὸν ἐπιφανῆ ἐπιστήμονα καὶ ἰδεώδη πολίτην. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ θάνατός του ἰδιαιτέρως ἔθλιψε τὴν κοινωνίαν τῆς Κερκύρας, μνήμονα πάντοτε τῶν ἀρετῶν τοῦ ἀλησμονήτου Ἀριστείδου Ἀραβαντινοῦ, πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ὁποίου ἡ ἐνταῦθα Κερκυραϊκὴ Ἀδελφότης διηρμήνευσε διὰ συλλυπητηρίου της ψηφίσματος τὰ κατέχοντα αὐτὴν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ του αἰσθήματα.

Ὁ ἀείμνηστος Ἀραβαντινὸς ἐγκατασταθεὶς ἔκτοτε ἐν Ἀθήναις κατέλαβεν εὐθὺς ἀμέσως ἐπιφανῆ θέσιν κατοστὰς περιζήτητος εἰς ἁπάσας τὰς παρ' ἡμῖν κοινωνικὰς τάξεις. Ἰδιαιτέρας ἐκτιμήσεως ἀπελάμβανε παρὰ τοῖς παρ' ἡμῖν ἀλλοδαποῖς καὶ παρὰ ταῖς ξέναις Ἑταιρείαις. Ἐπίσης τὰ πλεῖστα τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων καὶ ἰδιαίτατα ἡ Ριζάρειος Σχολὴ, ἐπέσυρον τὸ εὐγενὲς ἐνδιαφέρον του ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ὑπὲρ τῆς ὑγιεινῆς μεριμνῶν του. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ ἐπιφανοῦς ἐπιστήμονος δὲν σταματᾷ εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα. Ἐπεκτείνεται εὐεργετικὸν, φωτεινὸν, διεισδύει ἀνακουφιστικὸν, προληπτικὸν, ἁπλοῦται κατὰ ποικίλους τρόπους ἐπιστημονικῆς, πατριωτικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως. Τὸν ἀνευρίσκομεν ἀκάματον ἐργάτην ἐν τῇ διερμηνεύσει καὶ μελέτῃ σπουδαιοτάτων ἰατρικῶν προβλημάτων, τὸν θαυμάζομεν ἀκούραστον ὁμιλητὴν, χαλκέντερον ἐρευνητὴν καὶ διαπρεπῆ συγγραφέα. Τὸ ἔργον του «Ἀσκληπιὸς καὶ Ἀσκληπιεῖα», ὅπερ ἐξέδωκεν ἐν Λειψίᾳ τῷ 1907 μετὰ προλόγου τοῦ ἐν Βερολίνῳ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἰατρικῆς Ι. Παγκὲλ ἔργον περισπούδαστον, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του τιμᾶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ μᾶς παρουσιάζει τὸν Ἀριστείδην Ἀραβαντινὸν ἕνα ἐκ τῶν ἀστέρων αὐτῆς. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἔργου τούτου εἶνε πολλαπλῆ. Δὲν εἶνε μόνον ἐξυπηρέτησις τῆς ἐπιστήμης, εἶνε ὑπηρεσία Ἕλληνος ὑψηλοτέρας σημασίας. Εἶνε ὑπηρεσία ἐθνική. Θεμελιώνει ἐπὶ βάθρων ἀκλονήτων τὸ κῦρος τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἔρχεται νὰ φανερώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν πνευματικότητα ἀκμάζουσαν πρὸ 2, 500 ἐτῶν καὶ ἐπὶ πεδίου καθαρῶς ἐπιστημονικοῦ, ἐπὶ πεδίου ὅπερ ἐκ τῆς φύσεώς του εὐκόλως δύναται νὰ καλυφθῇ ἀπὸ τὰς πλάνας τῶν ἀνθρωπίνων προλήψεων, τῆς ἀμαθείας, τοῦ μυστηρίου καὶ τῆς θρησκευτικῆς μυστικοπαθείας. Ὁ ἀείμνηστος Ἀραβαντινὸς ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ὑπῆρξεν ἀληθὴς Ἕλλην ἐπιστήμων καὶ ἡ Ἱστορία τῆς Ἰατρικῆς παρ' ἡμῖν προώρισται νὰ τοῦ ἀφιερώσῃ σελίδας τιμῆς ἀλλὰ καὶ θαυμασμοῦ διὰ τὴν μοναδικὴν αὐτὴν ἐργασίαν του. Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν μνημειώδη αὐτὴν ἐργασίαν ἂς τὸν παρακολουθήσωμεν ἀκαταπόνητον μελετητὴν σπουδαιοτάτων σημείων τῆς ἐπιστήμης του.

* * *

Εἰς σειρὰν διαλέξεων ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Παρνασσοῦ τὸν ἀνευρίσκομεν ὑπέροχον ἐκλαϊκευτὴν, γοητευτικὸν ὁμιλητὴν, δεινὸν χειριστὴν σπουδαιοτάτων ἐπιστημονικῶν θεμάτων. Ἴδιος τόμος ἐκδοθεὶς κατὰ τὸ 1900 ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ μικρόβια» καὶ περιέχον δώδεκα ὁμιλίας του μᾶς δίδει τὸ μέτρον τῆς εὐσυνειδησίας τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἐπιστήμονος, τοῦ ἀκαταπονήτου ἐργάτου, τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς, ὅστις εἶνε ἄπορον πῶς δὲν ἐκλήθη ἀπὸ ὑψηλοτέρας ἕδρας μορφωτὴς τῆς σπουδαζούσης Ἑλληνικῆς Νεότητος. Ἐκτὸς αὐτῶν ἐξέδωκε τὸν «Ἰατρὸν τῶν Ἀρχαίων κωμικῶν καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους» καὶ ἐδημοσίευσε πλείστας ἰατρικὰς μελέτας εἰς ἡμερολόγια, εἰς ἰατρικὰ περιοδικὰ καὶ τὰ λοιπά. Ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Παρνασσοῦ ἐχειρίσθη καὶ ἄλλα ζητήματα ὡς ἡ «Ὑγιεινὴ παρ' ἡμῖν διὰ τῶν Αἰώνων», «Ἰατρικὴ καὶ Θρησκεία», «Ἡ κόμμωσις καὶ οἱ μαλλιαροὶ εἰς ἰατρικὴν γλῶσσαν» κτλ. κτλ. Διὰ τῶν ὀλίγων αὐτῶν γραμμῶν δίδομεν ἀοθενῆ ἀπεικόνισιν τῆς θαυμαστῆς ἐργασίας ἑνὸς ἀληθοῦς καὶ ἐπιλέκτου Ἕλληνος ἐπιστήμονος. Ὁ θάνατος τὸν ἀφήρπασεν ἐν μέσῳ ἄλλης σημαντικῆς ἐργασίας. Ἀπέμειναν ἀνέκδοτα τὸ σύγγραμμά του ἡ «Ἰατρικὴ καὶ Ποίησις» καὶ ἄλλαι μελέται ἱστορικαὶ καὶ ἰατρικαὶ καὶ τὰ μαθήματα Ὑγιεινῆς ἅτινα παρέδιδεν ὡς Καθηγητὴς εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολήν. Ἀλλὰ καὶ ὡς κοινωνικὸς παράγων καὶ ὡς πατριώτης εὑρέθη πάντοτε εἰς τὴν πρώτην γραμμήν. Πλεῖσται κοινωνικαὶ καὶ φιλάνθρωποι ὀργανώσεις εὕρισκον ἐν τῷ προσώπῳ του τὸν ἀκούραστον ἐνισχυτὴν τοῦ σκοποῦ των. Εἰς δὲ τοὺς πατριωτικοὺς ἀγῶνάς του ὑπὲρ τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος Ἠπείρου ὑπῆρξε πάντοτε ἐνθουσιώδης παραστάτης, συμμετέχων καὶ δρῶν ἀμέσως εἰς τὰς ὑπὲρ αὐτῶν προσπαθείας τῶν ἀπανταχοῦ Ἠπειρωτῶν Ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο ἐθνικὸν ζήτημα ἐφείλκυε τὸ εὐγενὲς ἐνδιαφέρον του καὶ συνεκίνει τὴν πατριωτικήν του ψυχήν. Χάρις δε εἰς τὰς σχέσεις του, ἃς κατόπιν ὀλιγοχρονίου διαμονῆς εἰς Ἀργυρόκαστρον, ὅπου καὶ ἐξέμαθε τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν, ἀπέκτησε μετὰ τῶν ἐκεῖ Βέηδων Ἀλβανῶν ἦτο εἰς θέσιν νὰ παράσχῃ εἰς τὴν Ἑλλην. Κυβέρνησιν πολυτίμους ὑποδείξεις καὶ πληροφορίας διὰ τὰ ἑκάστοτε ἀναφυόμενα μετὰ τῆς γείτονος χώρας ζητήματα.

Ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου Ἀριστ. Ἀραβαντινοῦ τοῦ ἐπιλέκτου τέκνου τῆς Ἠπείρου, τοῦ διαπρεποῦς ἐπιστήμονος, τοῦ φιλανθρώπου ἰατροῦ, τοῦ ἰδεώδους οἰκογενειάρχου ὑπῆρξεν ἀνταξία τῶν ἀρετῶν του καὶ τῆς φήμης του. Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ριζαρείου καὶ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Παπαδόπουλος μὲ λόγους θερμοὺς, εἰλικρινεῖς καὶ συγκινητικοὺς ἀπεχαιρέτησε τὴν σεπτὴν σωρόν του, ἀποδόσας τὸν δίκαιον ἔπαινον εἰς ἕνα ἐπιφανὲς τέκνον τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ. Ἡ Ἑλληνικὴ γεωπονικὴ ἐπιστήμη ἀπώλεσε διὰ τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τοῦ Ἰωάννου Χριστάκη, ἐπισυμβάντος ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἕνα ἐκ τῶν πολυτιμοτέρων ἐργατῶν της. Υἱὸς τοῦ ἐκ Μοναστηρίου ὁμογενοῦς ἰατροῦ Ἰωάννου Χριστάκη εἶναι ὁ πρῶτος Ἕλλην ὅστις ἔλαβε τὸ γεωπονικόν τον δίπλωμα εἰς τὴν περιώνυμον Σχολὴν τοῦ Zambloux ἐν Βελγίῳ πρὸ δεκαπενταετίας. Ἔκτοτε διεξήγαγε διαφόρους ἰδιωτικὰς ἐν Τουρκίᾳ ὑπηρεσίας καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα νομογεωπόνου ὑπηρετήσας εὐδοκίμως εἰς Ναύπλιον, Λαμίαν καὶ Φλώριναν. Ἐσχάτως ἐξελέγη Βουλευτὴς Φλωρίνης καὶ ἀνέπτυξεν ὅλην τὴν δραστηριότητά του καὶ τὴν φλογερὰν φιλοπατρίαν του ὑπὲρ τῆς γεωργικῆς τῆς χώρας προόδου καὶ ἰδιαίτατα ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως τῶν Συνεταιρισμῶν. Εἰς τὸ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον συνελθὸν ἐν Ἀθήναις Πανελλήνιον Γεωργικὸν συνέ-

δριον ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὰ κυριώτερα ζητήματα καὶ ἤγειρε διάτορον τὴν φωνήν του ὑπὲρ τῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας τῶν γειτονευόντων πρὸς τὰ ὅμορα Βαλκανικὰ κράτη. Ἦτο ὁ γνησιώτερος ἀντιπρόσωπος τῆς ἐθνικῆς ἀποστολῆς τῆς γεωργίας καὶ ὁ θάνατός του ἐπισυμβὰς ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς μία σοβαρὰ γεωργικὴ ἀπώλεια.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΥΜΠΕΡΑΚΗΣ. Ὁ θάνατος ἀφήρπασεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς εὐγενοῦς οἰκογενείας του τὸν Ἀπόστολον Λυμπεράκην ἕνα ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων ἐπιστημόνων μας ἐκ τοῦ νομικοῦ παρ' ἡμῖν κόσμου. Ὑπῆρξεν καθ' ὅλον του τὸν βίον ὁ ἄψογος πολίτης, ὁ ἰδανικὸς οἰκογενειάρχης, ὁ ὑπέροχος ἐπιστήμων, ὁ εὐθὺς καὶ δίκαιος δικαστής. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν μεγάλων δικαστικῶν φυσιογνωμιῶν τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἐξαιρετικὴν θὰ καταλάβῃ θέσιν καὶ ὁ ἀείμνηστος Λυμπεράκης. Συνδεθεὶς διὰ γάμου μετὰ μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἱστορικοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Ἑλλάδος, τυχὼν τῆς ἀπολύτου ἐκτιμήσεως τοῦ τόσον αὐστηροῦ καὶ δυσκόλου Χαριλάου Τρικούπη, δὲν παρεξέκλινεν οὐδὲ κατὰ κεραίαν ἀπὸ τὸν ὡραῖον δρόμον ποῦ εἶχε χαράξει ἡ ὑψηλὴ συναίσθησις τῶν καθηκόντων του ὡς πολίτου καὶ λειτουργοῦ τῆς Θέμιδος. Ἐσχάτως ἰδιωτεύων ἐμέριζε τὰς στιγμάς του μεταξὺ τῆς εὐτυχοῦς καὶ ἐκλεκτῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν του. Ἁπλοῦς, ἀπέριττος, προσηνής, γιομάτος ἀπὸ καλοσύνην καὶ φιλοστοργίαν, πολυμαθής, συζητητικός, ἐγκυκλοπαιδικὸς ἐπεβάλλετο εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν συνομιλητῶν του. Ἡ ζωή του ἦτο μία ἄλυσσος εὐτυχίας. Καὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν τὸν ἀπέσπασεν ὁ ἀμείλικτος θάνατος σκορπίσας στὴν εὐγενῆ σύζυγόν του, τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα του καὶ τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς του ἕνα πένθος βαρύ, στιγνόν, ὀδυνηρόν. Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις συμμερίζομένη τὴν ὀδύνην των ἀπευθύνει τὰ εἰλικρινῆ συλλυπητήριά της εἰς ὅλους τοὺς οἰκείους του.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ Κ. ΧΕΙΜΩΝΑ

Ὕστερα ἀπὸ τὴν περσινή του στὸ «Παρνασσό» ἔκθεσι ὁ ἐκ Ρωσσίας ζωγράφος κ. Χειμωνᾶς μᾶς παρουσιάζεται πάλιν ἐφέτος μὲ νέαν ἔκθεσι. Τὰ θέματά του τώρα εἶναι ὅλα παρμένα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ φύσ'. Βλέπει, ἀναγνωρίζει κανένας τὰ νησιά, τὶς ἐκκλησ'ες, τοὺς κάμπους ὅπου πῆγε κι' αὐτός. Ὁ κ. Χειμωνᾶς ἔχει μιὰ θαυμαστὴν εὐχέρειαν ἐκτελέσεως· μιὰν εὐκολία χεριοῦ. Ἐπίσης ἔχει πολὺ γοῦστο κ' ἔτσι βλέπουμε ὅτι ἔχει μὲ καλλιτεχνικὸ μάτι διαλεγμένα τὰ θέματά του. Ἐκεῖνο ὅμως στὸ ὁποῖο διαφωνοῦμε εἶναι ἡ ἐκτέλεσι τὴν ὁποίαν μᾶς παρουσιάζει ὁ ζωγράφος. Τὰ μέρη τὰ ὁποῖα ἐζωγράφισε ὁ κ. Χειμωνᾶς τὰ εἴδαμε καὶ μεῖς,— πουθενὰ ὅμως στὴν Ἑλλάδα δὲν εἴδαμε τόσον ἔντονα φῶτα, τόσον ἔντονα χρώματα. Ἡ Ἀκρόπολη, τὸ θέατρο τοῦ Ἡρώδου, ὁ Λυκαβητός, ὁ βασιλικὸς κῆπος, ὁ Πόρος, τὰ ἡλιοβασιλέματα, ὅπου δήποτε στὴν Ἑλλάδα,— πουθενά, σὲ καμμιὰ στιγμὴ δὲν παρουσιάζουν τόσο ἔντονα χρώματα. Μ' ὅλη τὴ καλὴ θέλησι καὶ διάθεσι ποὺ εἴχαμε, — πουθενὰ (μέσα στοὺς τόσους του πίνακας) δὲν εἴδαμε Ἑ λ λ η ν ι κ ὸ χ ρ ῶ μ α, χρῶμα ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ. Καὶ αὐτὸ κατὰ τὴ γνώμη μας εἶναι ἕνα ἀρκετὰ σοβαρὸ στοιχεῖο γιὰ τὸν Ἕλληνα ζωγράφο. Δὲν πρόκειται νὰ δείξουμε ἁπλῶς ὅτι ζωγραφίζουμε ἕνα Πόρο, ἀλλὰ πρέπει νὰ δείξουμε τ ὸ ν ἑ λ λ η ν ι κ ὸ Πόρο. Κι' αὐτὸ ἕνας καλλιτέχνης ζωγράφος μπορεῖ τέλεια νὰ τὸ δείξῃ, ἀδιάφορο ἂν εἶναι αὐτὸ δύσκολο. Ἴσως στὴ δυσκολία, στὸ ἐλάττωμα αὐτὸ τοῦ κ. Χειμωνᾶ νὰ συντείνῃ ἡ ἐκ Ρωσσίας καταγωγή του — ἀδιάφορο ὁ κριτικὸς μονάχα κρίνει. Κι' ἔπειτα εἶναι καὶ τὰ τόσον ὑπερβολικῶς ἔντονα χρώματα— πουθενὰ στὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχουν.

Ἴσως φαινόμαστε λίγο αὐστηροὶ στὸν κ. Χειμωνᾶ· μὰ βλέπουμε ὅτι ὁ ζωγράφος μας κατέχει ἤδη ἕνα ταλέντο, κι' ἔτσι μᾶς κάνει ἀπαιτητικούς. Στὸ σχέδιο, στὴν εὐχέρεια ἐκτελέσεως, στὸ ἀβίαστο τοῦ σχεδίου, βλέπουμε ὅτι ὁ ζωγράφος μας ἔχει ἤδη φτάσει σ' ἕνα ἀρκετὰ καλὸ σημεῖο. Τώρα πιὰ περιμένουμε καὶ ζητᾶμε νὰ μᾶς ἐκφράσῃ «τὴ ψυχὴ τῶν πραγμάτων». Ὁ πίνακάς του «Στὴν ἐξοχὴ» (ἀρ. 39) καθὼς καὶ ὁ «στὸν ἐξώστη» (ἀρ. 38) εἶναι πάρα πολὺ καλοὶ πίνακες· τιμᾶνε ἀληθινὰ τὴν ἐργασία τοῦ κ. Χειμωνᾶ. Μὰ εἶναι λίγοι δυστυχῶς.

Ἂν ὁ κ. Χειμωνᾶς ἐζητοῦσε μιὰ γενικὴ ἁρμονία χρωμάτων στοὺς πίνακάς του (ἕνα γενικὸ χρῶμα, ὅπως λέγεται), λιγότερο ἔντονα χρώματα, κι' ἂν μποροῦσε νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἑλληνικὸ χρῶμα, τότε οἱ πίνακές του θὰ ἤτανε ἄρτιοι. Τοῦ εὐχόμαστε μ' ὅλη τὴ καρδιὰ γρήγορα νὰ τὸ κατορθώσῃ.

Γ. ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«Διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου» ὑπὸ τοῦ κ. Φ. Ι. Κουκουλέ. Μία ἐργασία θαυμαστὴ ἐξελίσσεται μέσα στὲς 74 σελίδες τοῦ ἔργου τοῦ ἀκαταπονήτου μελετητοῦ τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Ὁ κ. Κουκουλὲς ἀκούραστος ἐρευνητὴς τῶν ἱστορικῶν σελίδων τῆς πατρίδος κατώρθωσε διὰ τοῦ νεωτέρου βιβλίου του νὰ μᾶς ἀναπαραστήσῃ διαφόρους ἐποχὰς διὰ μέσου τῆς αἰωνοβίου γλώσσης μας. Ὅπως ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ πολυμαθὴς συγγραφεὺς, εἶναι καιρὸς πλέον ν' ἀναζητήσωμεν καὶ νὰ συμβουλευθῶμεν τὴν ζωὴν διὰ ν' ἀνεύρωμεν ἀπὸ τὰς μαρτυρίας καὶ ἀπὸ τὰς ἐκδηλώσεις της τὴν σκέψιν, τὰ αἰσθήματα, τοὺς πόθους, τὰ θλιβερὰ ἢ ἔνδοξα γεγονότα τῶν μακρῶν Ἑλληνικῶν αἰώνων. Ὅλον αὐτὸν τὸν πολύτιμον θησαυρὸν μᾶς τὸν παρέχει ἄφθονον καὶ ἀνεξάντλητον ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, μὲ τὰς λέξεις της, τὰς φράσεις της, τοὺς στίχους της, τὰ παραμύθια της, τὲς παροιμίαις της, τὰ ἰδιώματά της καὶ τὸ πλούσιον γλωσσικὸν ὑλικόν της. Τὸ βιβλίον εἶναι διδακτικώτατον καὶ εἶναι τίτλος τιμῆς δι' Ἕλληνα συγγραφέα ἡ ἀνακίνησις θέματος τόσον πρωτοτύπου καὶ τοιούτου ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος.

ΘΛΙΜΕΝΑ ΛΟΓΙΑ. Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Θλιμένα Λόγια» τὰ ποιήματα τοῦ ἐν Χίῳ λογίου κ. Α. Λοΐζου.

Τὸ βιβλίον πωλεῖται δραχ. 5.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Εἰδοποιεῖ

Τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐμπορικοὺς οἴκους θείου ὅτι εἰς τὴν ἀπὸ 23 Δεκεμβρίου 1922 δημοσιευθεῖσαν εἰς τὰς ἐφημερίδας διακήρυξίν του προμηθείας 10.000 τόννων θείου ἐξ Ἰταλίας, ἐπιφέρει τὰς κάτωθι τροποποιήσεις ἃς δέον νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν οἱ διαγωνισθησόμενοι :

1ον) Ὁ δεύτερος ὅρος ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς :

Τὸ προμηθευθησόμενον θεῖον θέλει εἶσθαι καθαρότος 99)100 βαθμῶν καὶ τῶν κάτωθι εἰδῶν :

α') Doppio raffinato Malito.

β') Floristella Malito.

Ὁ δὲ βαθμὸς τῆς λεπτότητος αὐτῶν (Burata) τοῦ μὲν Doppio rafinato Malito δέον νὰ εἶναι 58 ἕως 60 βαθμῶν τοῦ δὲ Floristella Malito 50 ἕως 55 βαθμῶν τοὐλάχιστον.

2ον) Ὁ τρίτος ὅρος ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς :

Δέον νὰ εἶνε συνεσκευασμένος ἐντὸς σάκκων ἐκ Γιούτας τῶν 50 χιλιογράμμων ἕκαστος. Ἡ προμηθευθησομένη ποσότης δέον νὰ εἶνε κατὰ τὸ ἥμισυ Doppio raffinato Malito καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ Floristella Malito Ἰταλικῆς προελεύσεως.

3ον) Ὁ πέμπτος ὅρος ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς :

Φορτώσεις οὐχὶ μικρότεραι τῶν 3000 τόννων ἑκάστοτε καὶ οὐχὶ πέραν τῆς 1ης Ἀπριλίου ἐ. ἔ. δι' ὁλόκληρον τὴν ποσότητα. Ἡ πρώτη φόρτωσις δέον νὰ ἐνεργηθῇ μέχρι τῆς 31ης Ἰανουαρίου ἐ. ἔ., ἡ δευτέρα μέχρι τῆς 26ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., καὶ ἡ ὑπόλοιπος μέχρι 21 Μαρτίου ἐ. ἔ., τὸ βραδύτερον, ὑπολογιζομένου, ὥστε ἡ ἄφιξις εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λιμένα νὰ συμπέσῃ μὲ τὴν ἀνωτέρω ὁρισθεῖσαν χρονολογίαν.

4ον) Προστίθεται καὶ δωδέκατος ὅρος ὡς ἑξῆς :

Μετὰ τὴν ἀποσφράγισιν τῶν προσφορῶν ὑπὸ ἐπιτροπῆς καθορισθησομένης ἐν καιρῷ καὶ τὴν ὑποβολὴν τοῦ πορίσματος αὐτῆς θέλει ἐνεργηθῇ τὴν ἑπομένην καὶ προφορικὸς φανερὸς συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν ἰδίων ἐγγράφως προσενεγκόντων προσφορὰς ἢ καὶ ἑτέρων νεωστὶ προσερχομένων ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποίου ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον κρίσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας θέλει ἀναδειχθῇ ὁ μειοδότης.

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας
Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Καθίσταται γνωστὸν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐμπόρους θείου καὶ θειϊκοῦ χαλκοῦ, ὅτι τὸ ὑπουργεῖον Γεωργίας, ἀποφασίσαν ὁριστικῶς τὴν προμήθειαν θειϊκοῦ χαλκοῦ, ἐπιθυμεῖ νὰ γίνῃ ἐνήμερον ἐγκαίρως τῶν ὑπαρχόντων ἤδη ἀποθεμάτων, παρελθούσης εἰσαγωγῆς, εἰς χεῖρας τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐμπορίου, θειϊκοῦ χαλκοῦ, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τούτων, συμπληρωματικῶς, εἰσαγάγῃ διὰ τὸ τρέχον γεωργικὸν ἔτος καὶ διὰ λογαριασμόν του ἀπ' εὐθείας, διὰ Κρατικοῦ συναλλάγματος, τὴν ὑπόλοιπον ποσότητα πρὸς κάλυψιν ἐν τῷ ὅλῳ τῶν εἰς θειϊκὸν χαλκὸν ἀναγκῶν τοῦ Κράτους.

Πρὸς τούτοις, προσκαλεῖ ἅπαντας τοὺς κατόχους ποσοτήτων θειϊκοῦ χαλκοῦ ἐμπόρους, ὅπως δι' ἀναφορᾶς των πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας (Τμῆμα Γεωργικῆς Οἰκονομίας) δηλώσωσιν ὑπευθύνως τὰ ποσὰ, ἅτινα κατέχουσιν ἐκ τοῦ εἴδους τούτου εἰς βαρέλια καὶ ὀκάδας, ἵνα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συνολικοῦ ἀποθέματος ἐκτελεσθῇ ὡς ἀνωτέρω ἡ συμπληρωματικὴ προμήθεια.

Αἱ ὡς ἄνω δηλώσεις δέον νὰ περιέλθωσιν εἰς ἡμᾶς τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1922.

(Ἐκ τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας)

ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1923

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων διακηρύττει ὅτι ἐτοιχοκολήθη παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Δημαρχείου καὶ ἐξετέθη ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Διοικήσεως τὸ ὑπ' ἀριθ. 19940 ἀπὸ 16ης λ. μ. ἐτήσιον πρόγραμμα τοῦ κ. Νομάρχου Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκλογικῶν βιβλιαρίων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Δήμῳ.

Κατὰ τοῦτο α') οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα δημόται, ὡς ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ Μητρῶον ἢ μόνον τὸ Δημοτολόγιον τοῦ Δήμου, ὡς καὶ οἱ ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ καὶ μὴ λαβόντες βιβλιάριον, δύνανται νὰ αἰτήσωσι τὴν λῆψιν ἐκλογικῶν βιβλιαρίων παρὰ τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς, προεδρευομένης ὑπὸ Πρωτοδίκου καὶ διεξαγούσης τὸ ἔργον αὐτῆς εἰς ἰσόγειον αἴθουσαν τοῦ Δημαρχείου.

β') Οἱ ἀποδημοῦντες δύνανται ἐπίσης νὰ αἰτήσωσιν ἐκλογικὰ βιβλιάρια διὰ τοῦ πατρὸς, τοῦ ἀδελφοῦ ἢ νομίμου πληρεξουσίου πληρεξουσίου καὶ γ') ἐνστάσεις κατὰ τῆς χορηγήσεως ἐκλογικῶν βιβλιαρίων ἢ πάσης ἄλλης φύσεως τοιαῦται (κατὰ τὸν νόμον ΓΣΚΑ') ὑποβάλονται εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον.

Ἐν Ἀθήναις Δεκέμβριος 1922

Ὁ Δήμαρχος Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

«Περὶ ἐπαναλήψεως δημοπρασίας πρὸς πώλησιν χρησίμων ξύλων καὶ μὴ τῆς ὑπηρεσίας τῶν Δενδροστοιχιῶν καὶ κήπων».

Δοθείσης μείζονος προσφορᾶς ἐπαναλαμβάνεται τὴν εἰκοστὴν ὀγδόην Δεκεμβρίου ἐν τῷ ὑπουργείῳ Γεωργίας ἡ δημοπρασία πρὸς πώλησιν καυσοξύλων καὶ μὴ τοιούτων τῆς ὑπηρεσίας τῶν Δενδροστοιχιῶν καὶ κήπων ὑπὸ ὅρους, ὧν οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν εἰς τὴν παρὰ τῷ ὑπουργείῳ Γεωργίας (Διεύθυνσιν Γεωργίας).

(Ἐκ τοῦ ὑπουργείου Γεωργίας)

ΟΙΝΟΙ ΚΟΝΙΑΚ

ΒΟΤΡΥΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΟΙΝΩΝ & ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΟΙΝΟΙ **ΜΑΡΚΟ** ΟΙΝΟΙ

ΜΕΓΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

AU PRINTEMPS

Δ. & Φ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

Τὸ τελειότερον κατάστημα
Γυναικείων Εἰδῶν
Ἀσπρόρρουχα διὰ προῖκας

ΑΓΟΡΑ & ΠΩΛΗΣΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ *12*

Γραφεῖα ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως μεταχειρισμένων καὶ μὴ γραμματοσήμων ὑπὸ τοῦ κ. Ν. ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΥ Οἶκος ἐμπιστοσύνης καὶ ἐξαιρετικῆς εὐσυνειδησίας.

ΤΑΠΗΤΕΣ ΠΕΡΣΙΚΟΙ

ΑΔΕΛ. ΒΑΪΑΝΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΔΔΗ & Σ^ΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

Τὸ ἀρχαιότερον ἐν Ἑλλάδι Χαρτοπωλεῖον
Ἐπισκεπτήρια στιγμιαίως

ΟΙΚΟΣ ΓΕΝ. ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

"ΑΓΚΥΡΑ"

Τμῆμα ἐκδοτικόν. *Τακτικαὶ ἐκδόσεις τῶν μεγαλειτέρων ἐπιτυχιῶν τῆς ξένης καὶ Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.*

Τμῆμα τυπογραφικόν. *Τὰ μεγαλείτερα τυπογραφικὰ μηχανήματα τῆς Ἀνατολῆς. Καλλιτεχνικαὶ τυπογραφικαὶ ἐργασίαι παντὸς εἴδους.*

Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι

44 ΟΔΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΑΘΗΝΑΙ